

อัตวินิบาตกรรมและสภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมในประเทศไทย

อัตวินิบาตกรรม หรือที่ในภาษาทั่วไปเรียกกันว่า การฆ่าตัวตายนั้น นับได้ว่าเป็นปัญหาที่มีอยู่ทั่วทุกมุมโลก ปัจจุบันมีคนหันมาให้ความสนใจปัญหาดังกล่าวมากขึ้น ๆ ทุกที เพราะพฤติกรรมเช่นนี้ทำให้เกิดความสูญเสียต่าง ๆ ทั้งต่อครอบครัวและสังคม บนหน้าหนังสือพิมพ์จะพบข่าวการประกอบอัตวินิบาตกรรมเกือบทุกวัน นักวิชาการสาขาต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับปัญหานี้ โดยมีการค้นคว้าวิจัยกันมากมาย จากการสำรวจนวนิยายที่แต่งขึ้นในระหว่างปี.ศ. 2520 - 2530 พบว่ามีนวนิยายที่มีการประกอบอัตวินิบาตกรรมปรากฏอยู่ในเรื่องอยู่จำนวนหนึ่ง ทำให้เป็นที่น่าสนใจว่าอัตวินิบาตกรรมที่ปรากฏอยู่ในสังคมนั้นน่าจะมีผลต่อความรู้สึกนึกคิด และการสร้างงานของนักเขียนนวนิยายไทยในช่วงนั้น ก่อนที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของปรากฏการณ์นี้ต่อนักเขียนและวิเคราะห์องค์ประกอบของนวนิยายกลุ่มนั้น ควรต้องศึกษาก่อนว่าอัตวินิบาตกรรมคืออะไรและอะไรเป็นปัจจัยกระตุ้นให้บุคคลประกอบอัตวินิบาตกรรม

อัตวินิบาตกรรมเป็นเครื่องบ่งชี้สภาวะสุขภาพจิตของประชากร ในแง่ที่สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการเผชิญปัญหาชีวิต พฤติกรรมการแก้ไขปัญหาและความเปราะบางของบุคลิกภาพ อีกทั้งยังเป็นเครื่องแสดงภาวะความบีบคั้นทางเศรษฐกิจได้อีกด้วย เยาวรัตน์ ชามปรปักษ์ และปราโมทย์ ประสาทกุล (2530 : 377) อธิบายว่า อัตวินิบาตกรรม

เป็นเหตุการณ์ที่เกิดมาคู่กับมนุษย์โลก เป็นสาเหตุหนึ่งของการตายมาตั้งแต่โบราณกาล แต่เป็นเหตุการณ์ที่ควรป้องกันได้ ด้วยสาเหตุของการฆ่าตัวตายหรือพยายามฆ่าตัวตายนั้น เป็นปัญหาทางด้านจิตวิทยา เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมร่วมกัน การศึกษาถึงสาเหตุและลักษณะการตายในกลุ่มชนต่าง ๆ จะนำไปสู่การวางแผน และป้องกันได้ ...องค์การอนามัยโลกประมาณว่าในโลกนี้มีการฆ่าตัวตายอย่างน้อย 1,000 คนต่อวัน

หรือประมาณ 500,000 คนต่อปี ในประเทศที่พัฒนาแล้ว อาทิเช่น ประเทศในทวีปยุโรปและอเมริกาเหนือ การตายจากการฆ่าตัวตายอยู่ในอันดับ 5 - 10 ของสาเหตุการตายทั้งหมด (WHO : 1984) สำหรับประเทศไทยถึงแม้ว่าการตายจากสาเหตุภายนอกทั้งหมด (E800-E999, ICD-9) จะอยู่ในลำดับที่หนึ่ง หรือสองของสาเหตุของการตาย อัตราจากการฆ่าตัวตาย (E950, ICD-9) ก็ยังอยู่ในอันดับสี่ ระหว่าง 6 - 9 ต่อประชากรแสนคน ในปีพ.ศ. 2527 คิดเป็นจำนวนประมาณ 3,500 คนต่อปี (NATIONAL EPIDEMIOLOGY BOARD OF THAILAND : 1987)

อุบัติการณ์ของการฆ่าตัวตายนี้นี้แตกต่างกันในแต่ละภูมิภาคของโลก ทั้งนี้เป็นผลเนื่องจากความแตกต่างทางสังคม เศรษฐฐานะ ศาสนา ขนบธรรมเนียม ตลอดจนความเชื่อพื้นเมืองต่าง ๆ จากรายงานขององค์การอนามัยโลกซึ่งได้รายงานถึงอัตราการฆ่าตัวตายในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกพบว่าประเทศที่มีอัตราการฆ่าตัวตายสูงสุดคือประเทศอังกฤษ ซึ่งมีอุบัติการณ์สูงถึง 48.3 คนต่อประชากรแสนคน รองลงไปได้แก่ฟินแลนด์ ออสเตรเลีย ตามลำดับ ส่วนประเทศที่มีอุบัติการณ์ต่ำสุดได้แก่ ประเทศมอลต้า ซึ่งมีอุบัติการณ์ 1.9 ต่อประชากรแสนคน (อนันต์ ศรีเกียรติขจร 2527 : 17)

แนวความคิดเกี่ยวกับอัตวินิบาตกรรม

คำว่า " อัตวินิบาตกรรม " ถ้าพิจารณาตามรากศัพท์จะได้ว่า

อัต หมายถึง ตนเอง

วินิบาต หมายถึง การทำลาย

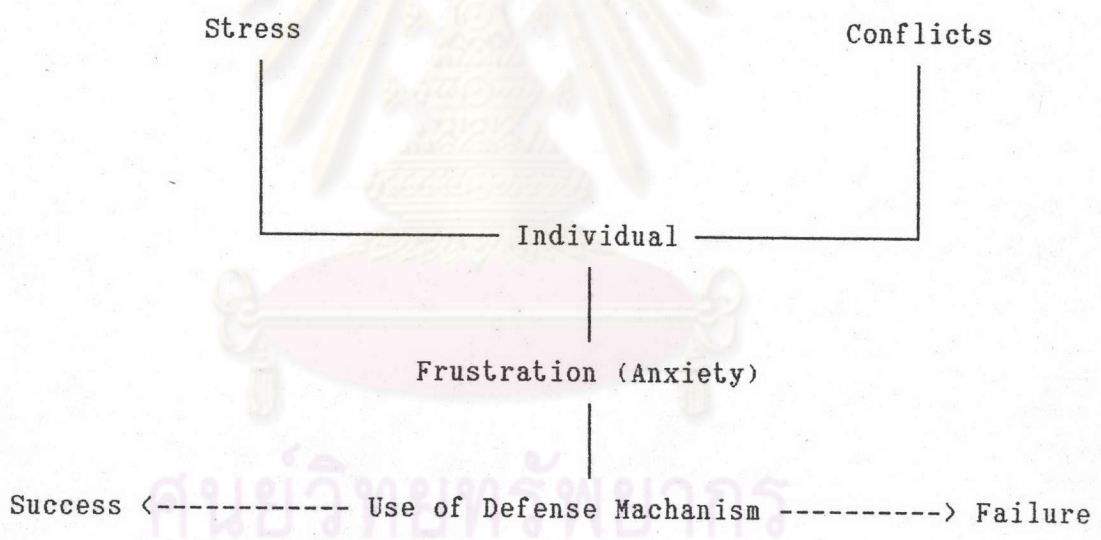
กรรม หมายถึง การกระทำ

รวมความแล้วจึงหมายถึง การกระทำที่เป็นการทำลายตนเอง

การกระทำอัตวินิบาตกรรมนั้นคือ การทำลายตนเองก่อนที่จะถึงวาระอันเป็นธรรมชาติ โดยทั่วไป การกระทำอัตวินิบาตกรรมนั้น เกิดจากการหนีสภาวะของชีวิตที่ไม่อาจทนได้

เช่น การสูญเสียความรัก ความเจ็บป่วย การเสื่อมเสียเกียรติ ความยากจน ฯลฯ ซึ่ง
 เป็นปัญหาที่เกิดจากภายนอก นอกจากนั้นยังมีแรงกดดันจากภายใน อันได้แก่ แรงขับ
 การพัฒนาการของโครงสร้างบุคลิกภาพ ฯลฯ อีกด้วย จึงมีผู้ศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้คน
 กระทำอัตวินิบาตกรรม และตั้งทฤษฎีทั้งทางจิตวิทยาและทางสังคมวิทยา (ศรี เกศมณี
 2517 : 1)

ส่วน เรณู ประทุมมณี (2523 : 19) อธิบายถึงความสัมพันธ์ของภาวะความ
 คับข้องใจ (Frustration) ของมนุษย์ กับกลวิธีทางจิตในการป้องกันตนเอง (Defense
 Machanism) ซึ่งสัมพันธ์กับการประกอบอัตวินิบาตกรรม (Committed Suicide) ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

	S
	U
Idea <-	I
Gesture <-	C
Attempted <-	I
Completed <-	D
	E

อาจอธิบายได้ว่า บุคคลถ้าประสบกับความเครียด (Stress) ซึ่ง ลีชิต กาญจนภรณ์ (ม.ป.ป. : 154) อธิบายว่า " เป็นสภาวะทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากบุคคลที่ได้เผชิญกับข้อเรียกร้องหรือความต้องการ หรือแรงกดดันจากสภาพแวดล้อมที่มีลักษณะคุกคามสวัสดิภาพของผู้นั้น ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง " หรือมีความขัดแย้งในใจ (Conflict) " ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ทางจิตที่เกิดขึ้นเมื่อคนต้องเลือก หรือถูกบังคับให้ทำสิ่งที่ไม่อยากจะทำ " (เรื่องเดิม : 162) ก็จะมีผลให้บุคคลนั้นเกิดความคับข้องใจ (Frustration) ซึ่งเป็นภาวะที่เกิดขึ้นเมื่อมนุษย์มีความต้องการ แล้วความต้องการนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง เมื่อบุคคลเกิดความคับข้องใจ (Frustration) หรือความวิตกกังวล (Anxiety) มาก ๆ ขึ้น ก็ต้องหาวิธีที่จะระบาย หรือลดความเครียด ความขัดแย้งในใจนั้นลง โดยที่แต่ละบุคคลจะมีวิธีแตกต่างกันออกไป กระบวนการทางพฤติกรรมที่บุคคลนำมาใช้นี้เรียกว่า กลวิธีทางจิตในการป้องกันตัวเอง (Defense Mechanism) หรืออาจเรียกว่ากลไกในการปรับตัว ถ้าบุคคลนั้นสามารถปรับตัวได้ (Success) ความคับข้องใจต่าง ๆ ก็จะหมดไป แต่ถ้ากลไกทางจิตในการป้องกันตัวเอง (Defense Mechanism) ที่บุคคลนั้นเลือกใช้ล้มเหลว (Failure) บุคคลนั้นก็จะปรับตัว แก้ไขความคับข้องใจนั้นไม่ได้ ทางออกทางหนึ่งที่อาจเกิดขึ้นคือการประกอบอัตวินิบาตกรรม (Committed Suicide) ซึ่งจะมีระดับความรุนแรงแตกต่างกันออกไปอีก เช่น อาจเป็นแต่ความคิด (Idea) ว่าตนเองล้มเหลวไม่น่าที่จะมีชีวิตต่อไป ในขั้นรุนแรงยิ่งขึ้นก็อาจมีการพูดว่าอยากตาย หรือมีพฤติกรรมที่จะทำร้ายตนเอง บางครั้งอาจเป็นการพยายามประกอบอัตวินิบาตกรรมแบบเรียกร้องความสนใจ (Gesture) เราเรียกพฤติกรรมนี้ว่า " การร้องขอความช่วยเหลือ " (Cry for Help) ในขั้นนี้ถ้ามีบุคคลอื่นยื่นมือเข้ามาช่วยแก้ไขแก้ปัญหาความคับข้องใจให้บุคคลผู้ร้องขอความช่วยเหลือนั้น บุคคลผู้ร้องขอก็อาจเบี่ยงเบนพฤติกรรมไปจากการที่จะประกอบอัตวินิบาตกรรมได้ แต่ถ้าไม่มี ทางออกที่ร้ายแรงที่สุดที่จะตามมาคือ การพยายามกระทำอัตวินิบาตกรรม (Attempted Suicide) หรือการประกอบอัตวินิบาตกรรม (Completed Suicide)

เรื่องอัตวินิบาตกรรมนี้ มีผู้ทำการศึกษาค้นคว้ามากมายและในแนวคิดต่าง ๆ กัน แต่โดยสรุป จะมีแนวกว้าง ๆ ในการศึกษา แบ่งเป็น 2 แนวคือ แนวจิตวิทยาและแนวสังคมวิทยา

ความหมายของอัตวินิบาตกรรมในด้านจิตวิทยา

Farberow (1980 : 25) กล่าวว่า อัตวินิบาตกรรมเป็นการทำให้ตนเองบาดเจ็บ (Self Injury) เป็นการพ่ายแพ้ตนเอง (Self Defeat) และเป็นการทำลายตนเอง (Self Destruction)

Shcneidman and Farberow (1977 : 36) กล่าวว่าเป็นการยากที่จะให้คำจำกัดความที่เฉพาะลงไป ความหมายของอัตวินิบาตกรรมค่อนข้างกว้าง ครอบคลุมหลายพฤติกรรม ทั้งการกระทำที่สำเร็จ การพยายามกระทำ การถูกคุกคาม รวมทั้งการมีภาวะซึมเศร้า ซึ่งทำให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นการทำลายตนเองรวมทั้งพฤติกรรมอื่น ๆ ด้วย

ความหมายของอัตวินิบาตกรรมในด้านสังคมวิทยา

Emile Durkheim นักปรัชญาและสังคมวิทยาชาวฝรั่งเศส ได้กล่าวไว้ในหนังสือ Suicide (1966 : 55) ว่า อัตวินิบาตกรรมเป็นความตายที่เกิดขึ้นมา โดยเป็นผลโดยตรงหรือโดยอ้อมจากการกระทำซึ่งเป็นทั้งในทางบวกและในทางลบด้วยเหตุผลของเขาเอง และตัวผู้กระทำมีความเข้าใจในการกระทำนั้น ฉัจฉลดา พิชิต (ม.ป.ป. : 84) อธิบายเพิ่มเติมว่า

1. ผลทางตรงจากการกระทำ เช่น การดื่มยาพิษ
2. ผลทางอ้อมจากการกระทำ เช่น การอดอาหารนาน ๆ
3. การกระทำทางบวกหรือเชิงปฏิฐาน คือการกระทำโดยตรง เช่น การแทงตัวตาย
4. การกระทำทางลบหรือเชิงนิเสธ เช่น ประพฤติผิดนานาประการซึ่งเจ้าตัวรู้ว่า จะก่อให้เกิดผลคือถูกลงโทษประหารชีวิตแน่นอน

ปัทมา เพ็ชรสิงห์ ได้รวบรวมความหมายของอัตวินิบาตกรรมเอาไว้ในวารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑ ดังนี้

Erwin Stengel สรุปว่า การฆ่าตัวตาย หมายถึงการกระทำที่เป็นการจบชีวิตตนเอง หรือตายด้วยน้ำมือตนเอง หรือมีแนวโน้มที่จะทำลายชีวิตตนเอง

Norman Kreitman ได้ศึกษาผู้ที่พยายามฆ่าตัวตาย (Attempted Suicide) สรุปว่า ผู้ที่ฆ่าตัวตายคือบุคคลที่กระทำทุกอย่างด้วยความตั้งใจจะทำให้ตัวเองเจ็บปวด เพื่อทำลายตนเอง โดยมีแรงบันดาลใจที่ทำให้พยายามฆ่าตัวตาย มีทั้งสาเหตุภายนอกอันเนื่องจากสังคม และสาเหตุจากภายใน

สรุปได้ว่า นักจิตวิทยาถือว่า อัตวินิบาตกรรมเป็นผลมาจากสภาพจิตที่ท้อแท้สิ้นหวังหรืออยู่ในสภาวะที่หลงผิด ไม่มีสติพอที่จะไตร่ตรองหรือยับยั้งชั่งใจได้ จึงเกิดความรู้สึกว่าไม่อาจทนอยู่ในโลกนี้ร่วมกับคนอื่น ๆ ต่อไปได้ อัตราของอัตวินิบาตกรรมของคนในสังคมอาจใช้เป็นตัวชี้บอกถึงสภาวะสุขภาพจิตของคนในสังคมได้เป็นอย่างดี ส่วนอัตวินิบาตกรรมตามความคิดของนักสังคมวิทยาจัดเป็นปัญหาสังคมชนิดหนึ่งที่มีสาเหตุจากพฤติกรรมเบี่ยงเบนและการเสียระบบทางสังคม สังคมปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากมายซึ่งก่อให้เกิดปัญหาพฤติกรรมของบุคคล คือไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพความเป็นจริงที่เป็นอยู่ของสังคมปัจจุบันได้ จึงเลือกที่จะประพฤติปฏิบัติเบี่ยงเบน (deviate) ไปจากปกติ เราเรียกพฤติกรรมดังกล่าวว่าพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากปกติ (Deviant Behavior)

สาเหตุของอัตวินิบาตกรรม

มีผู้อธิบายถึงสาเหตุของการประกอบอัตวินิบาตกรรมมากมาย และแตกต่างกันออกไป เช่น ยุทธานุ ทศนัย (2528) ตอบคำถามที่ว่าทำไมคนต้องฆ่าตัวตายว่า เพราะคนเห็นว่าตัวเองไม่มีดีพอสมควรถูกลงโทษหรือสมควรตาย หรืออาจเป็นเพราะ

1. มีคุณธรรมสูง
2. ถูกเลี้ยงดูมาอย่างเจ็บปวดในวัยเด็ก ถูกผู้ใหญ่ตำหนิอยู่เสมอ ๆ รู้สึกถูกตอกย้ำอยู่เสมอว่าตนเองไม่ได้ความ ไม่มีค่า (Devalue) แนวโน้มฆ่าตัวตายจะสูง
3. วัยเยาว์ลำบาก มักหวนนึกถึงเสมอเพราะอดีตกับปัจจุบันอยู่ติดกัน คิดแล้วไม่สบายใจ คุณค่าของตนเองในปัจจุบันจึงลดลง
4. ความก้าวร้าว (Aggression) คือการก้าวร้าวเป็นพลัง (Energy) เมื่อก้าว

รู้ว่าใครไม่ได้โดยไม่มีเป้าหมาย พลังก้าวร้าวนี้จะย้อนคืนสู่ตัว

5. ความเศร้า (Depressive)

ส่วนนายแพทย์ธนุชาติชนานนท์ (2527) กล่าวว่าอัตวินิบาตกรรมเกิดจาก

1. ความวิกลจริต และจะฆ่าตัวเองตามอาการประสาทหลอน เช่น มีเสียงสั่งให้ทำหรือเกิดจากความหลงผิด เช่น ระบุว่ามีคนจะมาเอาชีวิตตนจึงฆ่าตัวตายเสียก่อนเพื่อหนีการถูกฆ่า

2. ความต้องการประชดหรือประท้วงผู้อื่น โดยเชื่อว่าเมื่อตนตายไปแล้วคนที่อยู่ข้างหลังจะต้องเศร้าเสียใจ หรือสำนึกในคุณค่าของตนขึ้นมา เช่น วิจารณ์ฆ่าตัวตายเพราะเสียใจที่พ่อแม่แสดงที่ทำให้เกิดความรู้สึกว่ารักตนน้อยกว่าพี่ ๆ น้อง ๆ

3. อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมและสังคม เช่น คนที่มีประวัติสมาชิกในครอบครัวเคยฆ่าตัวตายมาก่อน ก็อาจเลียนแบบพฤติกรรมการฆ่าตัวตายได้เมื่อเกิดความไม่สบายใจขึ้นมามาก ๆ หรือเลียนแบบจากแบบอย่าง que เห็นจากสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ โดยเฉพาะข่าวการฆ่าตัวตายของคนที่มีชื่อเสียงโด่งดัง เช่น ดาราภาพยนตร์ นักร้อง ข่าวการฆ่าตัวตายของบุคคลเหล่านี้มีส่วนชักจูงให้คนที่มีปัญหาอยู่แล้วเกิดคล้อยตามและฆ่าตัวตายได้ และอิทธิพลของปัญหาที่ก่อให้เกิดความกดดันทางจิตใจอย่างรุนแรง เช่น การสูญเสียของรัก เงินทอง อำนาจ ความสวยงาม ฐานะทางสังคม ทำให้เกิดความเศร้ามาก ภาระหนี้สิน ความผิดหวัง แค้นเคืองจากสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความทอดอาลัยตายอยากอันเนื่องมาจากความผิดหวังในทุก ๆ ด้าน หรือมีปัญหาจากजनทนไม่ได้ ในนวนิยายที่ยกมาวิเคราะห์นี้ ปรากฏการประกอบอัตวินิบาตกรรมที่มีสาเหตุมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมและสังคม 3 เรื่อง คือ บุญมา จากเรื่อง จนตรอก กับ แม่และหญิงสาว จากเรื่อง คนจน เป็นการประกอบอัตวินิบาตกรรมของตัวละครด้วยอิทธิพลของปัญหาทางเศรษฐกิจ คือ ภาวะความยากจนของตัวละครซึ่งเป็นปัญหาที่ยิ่งใหญ่และเรื้อรังทบทวีชั้นเรื่อย ๆ จนในที่สุดเกินความสามารถทนได้ของมนุษย์ ส่วนเรื่อง สุดถนนบนทางเปลี่ยว ปัญหาทางการเงินเป็นปัจจัยหนึ่งที่กระตุ้นให้ตัวละครประกอบอัตวินิบาตกรรม

4. ความเชื่อว่าความตายจะทำให้เขาพ้นทุกข์ทรมาน เช่น คนที่เจ็บป่วยมาก ๆ ต้องทนทรมานจากอาการปวด หรือคนสูงอายุที่ช่วยตัวเองไม่ได้ อัตวินิบาตกรรมที่มีสาเหตุเช่นนี้คือ บุญมา จากเรื่อง จนตรอก และหญิงสาว จากเรื่อง คนจน ปุ้นั้นปกติเป็นชายชราที่สุขภาพไม่ดีอยู่

แล้ว ยิ่งมาโดนทำร้ายร่างกายอย่างหนักจนเกือบพิการ ยิ่งทำให้ปุ่ก้อแท้ใจ ไม่มีกำลังใจที่จะมีชีวิตอยู่อีกต่อไป จึงตัดสินใจประกอบอัตวินิบาตกรรมด้วยการผูกคอตาย ส่วนบุญมา ความเจ็บปวดทรมานจากโรคราระเพาะอาหารตั้งแต่ไปติดคุกอยู่ในประเทศม่านั้น มีผลอย่างมากในการบั่นทอนกำลังใจของเขา จัดเป็นปัจจัยกระตุ้นในการตัดสินใจประกอบอัตวินิบาตกรรมของเขาด้วย ส่วนหญิงสาวนั้น เธอคิดว่าชีวิตนี้เป็นทุกข์ขณะที่การตายเป็นการพ้นทุกข์ เธอจึงเลือกประกอบอัตวินิบาตกรรม เพื่อหนีไปจากสภาวะความทุกข์ทรมานนี้

5. ความอ่อนแอของการทำงานของสมองจากการขาดการพักผ่อน จากผลของยาบางชนิด เช่น ยาคลายประสาท สุรา ยาเสพติดอื่น ๆ

ปิยะฉัตร เนนเลิศ (2524 : 21 - 25) อธิบายสาเหตุทางจิตใจ ที่ทำให้เกิดอัตวินิบาตกรรมว่า เป็นความผิดปกติของจิตใจ แยกย่อยออกเป็น

1. จากการมีอาการประสาทหลอน (Hallucination) หลงผิด (Delusion) หรือเพ้อคลั่ง (Delirium) อัตวินิบาตกรรมประเภทนี้เกิดจากการมีอาการดังกล่าวที่ทำให้เกิดความไม่เป็นสุข รบกวนจิตใจตนเองเสมอ จึงตัดสินใจทำลายตนเองเพื่อหนีภาวะที่ตนเองประสบและรู้สึกเป็นทุกข์นั้น เป็นต้นว่าผู้ป่วยจิตเวชที่มีอาการทางจิตและมีอาการหูแว่ว (Auditory Hallucination) ได้ยินเสียงคนมาสั่ง หรือบังคับให้ทำร้ายตนเองด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การตัดข้อมือ แทงตัวเอง หรือพวกหลงผิดที่คิดว่าตนเองเป็นผู้วิเศษ มีอิทธิฤทธิ์ (Grandeur Delusion) สามารถเหาะเหินเดินอากาศได้ จึงกระโดดลงจากตึก หรือบางครั้งหวาดกลัวมากเกรงว่าจะมีคนมาทำร้ายจึงพยายามหลบหนี หรือกลัวมากจนกระทั่งต้องฆ่าตัวตายเพื่อหนีความกลัวนั้น อัตวินิบาตกรรมประเภทนี้อาจเรียกชื่อโดยเฉพาะได้ว่า Maniacal Suicide การกระทำต่าง ๆ ของผู้ป่วยจิตเวชที่มุ่งดับชีวิตตนเองประเภทนี้ มักเป็นการกระทำที่รุนแรงและประหลาด (Bizarre) ในนวนิยายที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ ไม่พบตัวอย่างของการประกอบอัตวินิบาตกรรมที่มีสาเหตุเช่นนี้

2. จากการมีความรู้สึกเศร้าเสียใจอย่างมาก (Exaggerated Sadness) และมีภาวะความซึมเศร้าอย่างรุนแรง (Extreme Depression) ภาวะนั้นนับเป็นปัญหาทางอารมณ์ที่รุนแรง เป็นปัญหายุ่งยากที่ทำให้บุคคลผู้นั้นรู้สึกว่าชีวิตน่าเบื่อหน่ายและเจ็บปวด ความรู้สึกซึมเศร้า

นี้ ตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis Theory) ของ Sigmund Freud เชื่อว่ามาจากความสูญเสียสิ่งที่มีความหมายสำคัญของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการตาย การถูกทอดทิ้ง ความผิดหวัง โดยบุคคลผู้นั้นจะมีความรู้สึกโกรธในสิ่งที่ตนเองได้รับ แล้วแปรเปลี่ยนความโกรธนั้นด้วยกระบวนการของกลไกทางจิต (Mental Mechanism) ประเภทย้ายที่ (Displacement) มุ่งเข้าหาตัวเอง (Introjection) แล้วคิดว่าตนเองไม่ดี ผิด สมควรได้รับการลงโทษ สัญชาตญาณแห่งความตาย (Death Instinct หรือ Thanatos) ซึ่งมีอยู่แล้วในคนเราตามแนวความคิดของ Freud จึงแสดงบทบาทเหนือสัญชาตญาณของการมีชีวิตอยู่ (Life Instinct หรือ Eros) ผลักดันให้คนกระทำอัตวินิบาตกรรมขึ้น ดังเช่น ในผู้ป่วยที่มีอาการซึมเศร้าจากโรคจิตในวัยต่อ (Involutional Melancholia) ซึ่งทำให้ผู้ป่วยรู้สึกท้อแท้ วิตกกังวล กระสับกระส่าย นอนไม่หลับรุนแรง มีความรู้สึกที่ตนเองผิด หมกมุ่นอยู่กับอาการของตนเอง จนทำให้ทำร้ายตนเองได้ นอกจากนี้ก็เป็นความเศร้าซึ่งเกิดจากการสูญเสีย (Losses) การถูกทอดทิ้ง สุขภาพทรุดโทรม การสูญเสียศักดิ์ศรีและความภาคภูมิใจในตนเอง เหล่านี้ก็เป็นสาเหตุสำคัญเช่นกัน เราอาจเรียกอัตวินิบาตกรรมที่เกิดจากสาเหตุนี้ว่า Melancholia Suicide การประกอบอัตวินิบาตกรรมที่มีสาเหตุเช่นนี้พบได้จากนวนิยาย 4 เรื่องคือ มายา บ้านชนน โช่สังค และ ทางสุดท้าย พิศะวันจากเรื่อง มายา ในขณะที่กระทำอัตวินิบาตกรรมนั้นเธอกำลังอยู่ในอารมณ์เศร้าอย่างมาก (Depressive) เหมือนแพรจากเรื่อง บ้านชนน จะใช้วิธีการที่รุนแรงมากยิ่งขึ้นคือการกินยาฆ่าแมลง ในขณะที่ทำการฆ่าตัวตายนั้น สภาพจิตอยู่ในภาวะเศร้าเสียใจอย่างมาก (Exaggerated Sadness) ทั้งนี้เพราะได้สูญเสียสิ่งที่มีความหมายสำคัญต่อตนเองไปจนหมดสิ้น คิดว่าชีวิตของตนเองจะอยู่ต่อไปก็ไม่มี ความหมายอะไร จึงไม่คิดที่จะมีชีวิตอยู่ เหมือนแพรช้อยาฆ่าแมลงมาเพื่อจะใช้กับกุหลาบที่เธอจะปลูกที่บ้าน แต่เมื่อเกิดความเศร้าอย่างรุนแรงเธอจึงใช้ในมันเป็นวิธีการในการแก้ปัญหา เขมวรรณจาก โช่สังค ในขณะที่กระทำอัตวินิบาตกรรม เขมวรรณมีความรู้สึกเศร้าเสียใจอย่างมากและอยู่ในภาวะซึมเศร้าอย่างรุนแรง (Extreme Depression) ทั้งนี้เนื่องจากถูกขังของเหล่า ยานอนหลับ และความเสียใจกรณีลูกสาวรวม ๆ กัน เมื่อเธอพบสามีผู้ที่เธอคิดว่าเป็นต้นเหตุแห่งปัญหาต่าง ๆ ด้วยอารมณ์ที่ไม่ปกติ ทำให้เขมวรรณตัดสินใจยิงเขาเพื่อเป็นการตัดปัญหาแล้วก็ถึงตัวตายตาม ถือเป็นการฆาตกรรมแบบย้อนเข้าหาตนเอง (Murder Suicide) ส่วนนิทรานั้นมีอาการมากไปกว่านั้น คือ หลุดออกไปจากโลกในปัจจุบัน ไม่สามารถ

จำเรื่องราวได้ แต่เมื่อมีเหตุการณ์มากกระตุ้นก็สามารถเรียกความทรงจำบางส่วนกลับมาได้ ทำให้ความรู้สึกหวาดระแวงหวนกลับมา ด้วยจิตใจที่ไม่ปกติ ทำให้หนีการตัดสินใจปัญหาด้วยการยิงตัวเอง การประกอบอัตวินิบาตกรรมของตัวละครเหล่านี้ เป็นผลมาจากการมีความรู้สึกเศร้าเสียใจอย่างมาก (Exaggerated Sadness) และมีภาวะความซึมเศร้าอย่างรุนแรง (Extreme Depression)

3. อัตวินิบาตกรรมที่มีสาเหตุมาจากการคิดยึดมั่น วันเวียงอยู่ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง (Obsessive) สืบเนื่องมาจากการมีความกังวล กลัวโดยไม่มีเหตุผลเป็นพื้นฐาน บุคคลเหล่านี้ จะมีความสงสัยไม่แน่ใจ ตัดสินใจไม่ได้ คิดวนแล้วหาข้อสรุปให้ตนเองไม่ได้ ทำให้ความกังวล ความกลัวเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงขั้นทำร้ายตนเองเพื่อให้พ้นไปจากความวิตกกังวลและความกลัวนั้น นอกจากนั้นยังอาจเป็นลักษณะที่คิดถึงแต่ความตายโดยไม่มีสาเหตุ คิดวนอยู่เรื่องเดียว กระทั่งผลักดันให้กระทำตามความคิดนั้น อัตวินิบาตกรรมที่มีสาเหตุจากการคิดยึดมั่นนี้ เรียกชื่อได้ว่า Obsessive Suicide หรือ Anxiety Suicide อาจนับได้ว่าการประกอบอัตวินิบาตกรรมของ แวนท์พิชย์ในเรื่องกว่าจะรู้เดียงสา เกิดจากสาเหตุการยึดมั่นนี้ได้เพราะแวนท์พิชย์นั้นได้รับการอบรม ให้กระทำแต่สิ่งดีงามตามกรอบประเพณี เมื่อเธอต้องกระทำผิดไปจากมาตรฐานของสิ่งที่เธอได้รับการปลูกฝังมา ทำให้เธอมีความกลัวในความผิดนั้นจึงมีความวิตกกังวล คิดว่าตนเองไม่ดี ไม่ควรค่าแก่การมีชีวิตอยู่ จึงประกอบอัตวินิบาตกรรม

4. สาเหตุเกิดจากการประทุง หรือการเรียกร้องความสนใจอย่างไม่มีเหตุผล ไม่ ว่าทั้งจากในความเป็นจริง (Reality) หรือในความคิดเห็นที่ตนเองคิดไปเองก็ตาม เป็นไป โดยไม่มีสาเหตุกระตุ้นมาก่อน มักพบในพวกที่มีบุคลิกภาพแบบฮิสทีเรีย (Hysterical Personality) ซึ่งมักมีลักษณะเจ้าอารมณ์ ไม่สมวัย ขี้อาย ขี้ฉลาด มีปมด้อย ขี้ตื่นตื่น เรียกร้อง ความสนใจ เจ้ากี้เจ้าการ ขี้วฮวน หรือพบในพวกที่รักร่วมเพศที่ไม่สมหวังในคู่ของตน รวมทั้งในหมู่ วัยรุ่นที่มีอารมณ์วู่วาม การกระทำนี้เกิดขึ้นมาฉับพลันด้วยความรู้สึกที่ตนเองถูกขัดใจไม่ได้รับความสนใจ ผิดหวัง อากาการที่ท่ามกจะไม่รุนแรงและไม่ถึงแก่ชีวิต อัตวินิบาตกรรมที่มีสาเหตุเช่นนี้ เรียกว่า Impulsive หรือ Automatic Suicide

การฆ่าตัวตายเป็น 3 องค์ประกอบ คือ

1. Element of Dying
2. Element of Killing
3. Element of Being Killed

โดยถ้าพิจารณาในแง่แรงผลักดันของพฤติกรรมก็แบ่งได้เป็น

1. The Wish to Kill ความปรารถนาที่จะฆ่า
2. The Wish to Be Killed ความปรารถนาที่จะถูกฆ่า
3. The Wish to Die ความปรารถนาที่จะตาย

Menninger เชื่อว่าบุคคลที่ประกอบอัตวินิบาตกรรมสำเร็จ จะต้องมีความปรารถนา ดังกล่าวครบทั้ง 3 ชนิด และความปรารถนาที่รุนแรงที่สุดจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม เช่น ถ้า ความปรารถนาที่จะฆ่ารุนแรงก็อาจกระทำโดยการยิงตัวตาย ถ้าความปรารถนาที่จะถูกฆ่ารุนแรง กว่า ก็อาจจะไปนอนให้รถไฟทับ ส่วนความปรารถนาที่จะตายเป็นตัวกระตุ้นที่จะช่วยให้บุคคลนั้น กระทำการได้สำเร็จ เพราะถ้ามีความปรารถนาที่รุนแรงบุคคลก็จะฆ่าตัวตายสำเร็จ สำหรับผู้ที่ กระทำการไม่สำเร็จก็เป็นเพราะไม่มีความปรารถนาที่จะตาย หรือมีความปรารถนาที่จะไม่ตาย อยู่ในจิตใจได้สำนึก

ประเภทของอัตวินิบาตกรรม

การแบ่งประเภทของอัตวินิบาตกรรมนั้นก็เช่นเดียวกัน อาจแบ่งได้ตามลักษณะเป็น 2 แนว คือแนวจิตวิทยา และแนวสังคมวิทยา

ในแนวจิตวิทยานั้น Farberow (1980) ได้ศึกษาประเภทของอัตวินิบาตกรรม และ จำแนกออกเป็น

1. พิจารณาในแง่ของผลของการกระทำ

ก. Completed Suicide หรือ Committed Suicide เป็นการฆ่าตัว ตายที่ผู้กระทำมีความตั้งใจจริงที่จะกระทำ และสามารถทำได้สำเร็จ (Serious Suicidal Attempt) เกิดขึ้นจากการไม่ยอมมีชีวิตอยู่อีกต่อไป อัตวินิบาตกรรมประเภทนี้เป็นอัตวินิบาต

กรรมที่ได้ยกมาทำการศึกษาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์ตัวละคร 9 ตัวจากนวนิยายที่มีการประกอบอัตวินิบาตกรรมปรากฏอยู่ในเรื่อง ดังจะได้อธิบายรายละเอียดต่อไปในบทที่ 3

ข. Attempted Suicide หรือ Unsuccessful Suicide เป็นการพยายามที่จะประกอบอัตวินิบาตกรรม แต่กระทำการไม่สำเร็จเนื่องจากได้รับการช่วยเหลือหรือความล้มเหลวจากเหตุผลอื่น ๆ ปิยะฉัตร เนนเลิศ กล่าวว่าได้แก่การไม่มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการกระทำการฆ่าตัวตาย เช่นการกินยาตายที่ใช้ขนาดไม่มากพอที่จะทำให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ทำให้ผู้กระทำให้ไม่ตายจริงทั้งที่มีเจตนาแท้จริงที่จะดับชีวิตตนเอง ผู้พยายามกระทำอัตวินิบาตกรรมประเภทนี้มีแนวโน้มที่จะพยายามกระทำให้สำเร็จในที่สุด ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์ตัวละครเพียงตัวเดียวคือ บุญมาจากเรื่อง จนตรอก ในส่วนของอัตวินิบาตกรรมประเภทนี้ซึ่งจะได้วิเคราะห์ต่อไปในบทที่ 3 เช่นเดียวกัน

ค. Potential Suicide Risk เป็นเพียงความคิดที่อยากจะทำอัตวินิบาตกรรมของบุคคลแต่ก็ไม่ได้ลงมือกระทำ ความคิดเช่นนี้เกิดจากสภาวะทางอารมณ์ เช่นถ้าเศร้ามาก ผิดหวัง ก็อาจเกิดความคิดอยากตาย แต่ถ้าไม่มุ่งหวังที่จะตายจริงก็อาจเป็นการกระทำเพื่อประท้วง เรียกร้องความสนใจจากผู้อื่นเพื่อให้ตนได้รับสิ่งตอบแทนอย่างที่ตนต้องการ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าผู้กระทำอัตวินิบาตกรรมประเภทนี้จะไม่กระทำจริง อัตวินิบาตกรรมประเภทนี้ไม่ได้นำมาศึกษาในที่นี้

2. พิจารณาในแง่เจตนา

ก. Direct Self Destructive Behavior ได้แก่การมีพฤติกรรมทำร้ายตนเองที่เห็นได้อย่างชัดเจน หรือสื่อให้เห็นว่าต้องการทำร้ายตนเอง

ข. Indirect Self Destructive Behavior ได้แก่พฤติกรรมการทำร้ายตนเองที่มองเห็นได้ไม่ชัดเจนนัก บางครั้งก็ดูเหมือนกับว่าไม่ใช่การฆ่าตัวตาย เช่น การติดยาเสพติด การดื่มสุรา การไม่พยายามรักษาอาการเจ็บป่วยตามคำสั่งแพทย์ การจงใจขับรถเร็ว การเป็นอาชญากร เหล่านี้ Farberow อธิบายว่าเป็นการทำลายตนเองทางอ้อมที่เขาเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีควรจะได้รับ การสนใจอย่างยิ่ง (อ้างถึงในปิยะฉัตร เนนเลิศ : 2524) ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะศึกษาเฉพาะอัตวินิบาตกรรมประเภททำลายตนเองโดยตรง (Direct Self Destructive

Behavior) เท่านั้นเพราะพฤติกรรมทำลายตนเองนั้นเห็นได้ชัดเจน อุตวินิบาตกรรมประเภทการทำลายทางอ้อม (Indirect Self Destructive Behavior) นั้น บางครั้งเป็นพฤติกรรมที่ผู้กระทำไม่ได้ตั้งใจกระทำ เป็นเพียงการทำให้ด้วยอารมณ์ชั่ววูบ ไม่มีสติขาดความมุ่งตายแฝงอยู่ อุตวินิบาตกรรมประเภทนี้พิจารณาค่อนข้างลำบาก จึงเลือกที่จะพิจารณาเฉพาะอุตวินิบาตกรรมประเภทการทำลายตนเองโดยตรง(Direct Self Destructive Behavior) เท่านั้น

ส่วน Shcn eidman และ Farberow (1977) แบ่งลักษณะของอุตวินิบาตกรรม โดยเน้นแรงจูงใจ ดังนี้

1. การฆ่าตัวตายเป็นความก้าวร้าวที่ย้อนกลับเข้าหาตนเอง เป็นความปรารถนาที่จะทำลายสิ่งที่ตนรัก ความปรารถนาที่จะถูกฆ่าและความปรารถนาที่จะตาย ความโกรธ ความเกลียด จะย้อนกลับเข้าสู่ตนเอง (Introjection)
2. การฆ่าตัวตายเป็นการเกิดใหม่ และการกลับคืนมาใหม่ ทำลายส่วนที่ไม่ดีเพื่อที่จะกลับมาเริ่มต้นชีวิตใหม่ที่ดีกว่า การหนีจากชีวิตที่เป็นทุกข์เพื่อจะพบกับความสุข
3. การฆ่าตัวตายจากการหมดหวัง ชาตคุณค่าในตัวเอง สูญเสียสิ่งที่รัก เนื่องจากผู้กระทำมีระดับความคับข้องใจสูงเมื่อถูกปฏิเสธ จะรู้สึกว่าตนเองไม่มีความสามารถที่จะควบคุมสิ่งแวดล้อมหรือทำตามสิ่งที่คาดหวังได้ การฆ่าตัวตายเป็นการไม่ยอมรับความจริง ร่วมกับการหาทางออกอื่นไม่ได้ ผู้กระทำจะเกิดความโศกเศร้า มีอาการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายตามมา ท้ายสุดอุตวินิบาตกรรมก็เกิดขึ้น

Frederick & Resnik กล่าวว่าพฤติกรรมการฆ่าตัวตายเป็นเช่นเดียวกับพฤติกรรมอื่น ๆ คือเรียนรู้ได้ การเรียนรู้เรื่องการฆ่าตัวตายนี้อาจเริ่มต้นในวัยเด็ก ซึ่งเมื่อแสดงความรุนแรงออกมา มักจะได้รับการลงโทษ (Nagative Reinforcement) แต่ถ้าเก็บความรู้สึกไว้จะได้รับการชมเชย ดังนั้นเด็กจึงจำเป็นต้องเก็บความรุนแรงนั้นไว้จนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ก็ยังคงใช้วิธีแก้ปัญหาแบบเดิม เมื่อเก็บอารมณ์รุนแรงไว้มากขึ้น ก็จะทำให้เกิดอารมณ์เศร้าจนพยายามฆ่าตัวตายได้

การฆ่าตัวตายเป็นบางครั้งทำไปเพื่อต้องการสิ่งตอบแทนบางอย่างจากคนรอบข้าง

ผู้ที่

กระทำการฆ่าตัวตายด้วยสาเหตุนี้ไม่มีความต้องการที่จะตายจริง แต่กระทำไปเพื่อลดความเครียด (Primary Gain) และทำให้ได้รับความเห็นอกเห็นใจจากคนรอบข้าง (Secondary Gain) (อ้างอิงใน อนันต์ ศรีเกียรติขจร 2527 : 17 - 23)

ส่วนแนวความคิดด้านสังคมวิทยา มีความเชื่อว่า อุตวินิบาตกรรมเกิดขึ้นจากการเสียสมดุลย์ในสังคมจนกระทั่งผู้พยายามกระทำการไม่อาจเข้ากับคนอื่น ๆ ในสังคมได้ Durkhiem (1966) ได้จำแนกชนิดของอุตวินิบาตกรรมโดยใช้ความผูกพันกับสังคม (Social Integration) ออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

1. Altruistic Suicide เป็นอุตวินิบาตกรรมของบุคคลที่เกิดขึ้นเนื่องจากมีความผูกพันกับสังคมมากเกินไป อุตวินิบาตกรรมประเภทนี้ไม่พบในนวนิยายที่ทำการศึกษา
2. Egoistic Suicide อุตวินิบาตกรรมประเภทนี้เป็นการทำลายชีวิตโดยนึกถึงตนเองมากกว่าคนอื่น อุตวินิบาตกรรมประเภทนี้เกิดขึ้นตรงกันข้ามกับกลุ่มแรก คือบุคคลที่กระทำอุตวินิบาตกรรมกลุ่มนี้เกิดขึ้นเนื่องจากการขาดความสัมพันธ์กันกับสังคม (Lack of Social Integration) เมื่อเกิดปัญหาคนจึงรู้สึกโดดเดี่ยว อ้างว้าง ไม่มีที่ยึดเหนี่ยว จึงแก้ปัญหาด้วยการประกอบอุตวินิบาตกรรม ตัวละครที่ประกอบอุตวินิบาตกรรมด้วยความรู้สึกเช่นนี้คือ เหมือนแพร จากเรื่อง บ้านชนน พิศะวันจากเรื่อง มาสา นิทราจากเรื่อง ทางสุดท้าย และเทียนเงินจากเรื่อง สุดถนนบนทางเปลี่ยว ตัวละครเหล่านี้มีความรู้สึกว่าตนเองโดดเดี่ยว ไม่มีที่พึ่งใดอีกแล้วนอกจากความตาย
3. Anomic Suicide เป็นการทำลายตนเอง เมื่อเกิดความขัดแย้งทางอารมณ์อย่างรุนแรง ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลผู้นั้นไม่สามารถทนได้ต่อสถานะวิกฤตที่ตนเองเผชิญอยู่ ทำให้เกิดความรู้สึกว่าได้สูญเสียสถานภาพของตนเองไป เช่นคนที่ล้มละลาย ต้องตกอยู่ในสภาพที่ต่ำต้อยกว่าเดิม เมื่อทนสภาพชีวิตใหม่ไม่ได้ก็เกิดความหมดหวัง รู้สึกว่าชีวิตของตนไม่มีความหมายอีกต่อไปจึงละทิ้งชีวิตไปเสีย Durkhiem ยังกล่าวอีกว่าไม่เฉพาะคนที่เคยรวยแล้วต้องมาจนเท่านั้นที่ประกอบอุตวินิบาตกรรม คนที่เคยจนแล้วกลับรวยขึ้นมาอย่างกระทันหันก็มีโอกาสฆ่าตัวตายได้เหมือนกัน เนื่องจากไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพชีวิตใหม่ได้ Anomic Suicide นี้พบตัวอย่างได้จาก นวนิยาย 4 เรื่อง คือ คนจน จนตรอก โทษสังคม และ กว่าจะรู้เดียงสา โดยเรื่อง คนจน และ จน

ตรอก นั้น สถานการณ์วิกฤตของตัวละครคือ สภาวะทางเศรษฐกิจ ส่วนโซ่สังคม สิ่งที่ตัวละครคิดว่าสูญเสียไปคือความรัก ความนับถือของลูกที่เคยมีให้เธอเสมอมา ตัวละครรู้สึกทนไม่ได้ที่จะสูญเสียสิ่งนี้ไป เรื่องกว่าจะรู้เดียงสา สถานการณ์วิกฤตที่ตัวละครเผชิญคือ การสูญเสียสถานภาพแห่งศักดิ์ศรีของความเป็นคนดีตามมาตรฐานสังคมไปโดยไม่มีโอกาสในการแก้ตัว เธอจึงหมดหวัง รู้สึกว่าการอยู่ต่อไปไม่มีความหมาย จึงเลือกการประกอบอัตวินิบาตกรรมเป็นหนทางในการแก้ปัญหาชีวิต

ส่วนสาเหตุทางสังคมและสภาพแวดล้อม (Socio - Environmental Factors) นั้น พันทดา เพ็ชรสิงห์ เชื่อว่า เกิดจากปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลกับสังคม (Social Integration) และได้อธิบายสาเหตุของการฆ่าตัวตายว่า

1. เกิดจากการรวมตัวในกลุ่มต่ำ (Low Group Integration) ทำให้สังคมไม่มีความสำคัญ และไม่มีอิทธิพลที่จะควบคุมคนในสังคมให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคมได้ บุคคลจะยึดถือตนเองเป็นสำคัญ คิดแต่ประโยชน์ส่วนตนโดยไม่คำนึงถึงผู้อื่น คนเหล่านี้มีอิสระต่อกันสูง โดดเดี่ยว เป็นเหตุให้เกิดความรู้สึกว่าชีวิตไม่มีความหมาย ไร้ความสงบสุข ความรู้สึกดังกล่าวนี้เองที่ผลักดันให้เกิด Egoistic Suicide

2. เกิดจากการยอมให้สังคมมีอิทธิพล เข้ามาเกี่ยวข้องมากเกินไป คนในสังคมมีความยึดเหนี่ยวกันสูง (Group Solidarity) มองเห็นความสำคัญของส่วนรวมและประโยชน์สุขในสังคมมากกว่าส่วนตัวมักเป็นคนในสมัยเก่ามากกว่าคนสมัยใหม่ อัตวินิบาตกรรมลักษณะนี้เรียกว่า Atruistic Suicide

ปิยะฉัตร เนนเลิศ (2524 : 34) อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับสาเหตุที่ว่าแบ่งออกเป็นประเภทย่อย ๆ ได้อีกคือ

ก. Obligatory Atruistic Suicide เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นเนื่องจากความจำเป็น หรือถูกบังคับเพื่อให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ของสังคม ประเพณี ความเชื่อ และศาสนา เป็นสิ่งที่กำหนดขึ้นโดยสังคม เช่น ภรรยาต้องกระโดดลงกองไฟตามสามีเมื่อสามีตาย ของชาวอินเดีย

ข. Optional Atruistic Suicide เป็นอัตวินิบาตกรรมที่เกิดจากการปลุก

ฝึงให้ยอมรับว่าการมีความเสียสละ หรือมีเกียรติยศในตนเองเป็นสิ่งที่ถูกที่ควร บุคคลควรมีความ
พึงพอใจในการได้เสียสละและรักษาศักดิ์ศรี การกระทำในลักษณะนี้จึงเป็นไปเพื่อรักษาหน้าตัวเอง
เช่นการกระทำฮาราคีรีของชาวญี่ปุ่น การออกรบของทหารในสงคราม เป็นต้น

ค. Acute Atruistic Suicide เป็นการกระทำที่มีลักษณะเป็นไปตาม
ปรัชญาของความเป็นตามธรรมชาติ (Metaphysics) และระบบทางศาสนา ผู้กระทำ
อัตวินิบาตกรรมจะทำได้เพื่อประท้วงหรือเรียกร้องความสนใจ เช่น กรณีการเผาตัวเองของพระชาว
เวียตนาม

3. เกิดจากการเสื่อมของกฎข้อบังคับทางสังคม (Low Social Regulation)
หรือเกิดจากภาวะการล่มสลายของส่วนรวมถูกรบกวน (Collective Disorder) ทำให้เกิด
ความปั่นป่วน วุ่นวาย และเปลี่ยนแปลงในสังคม เช่น เกิดโรคระบาด ความยากจน ความเสื่อม
ทางศาสนา การละเลยต่อบทบาทหน้าที่ของคนในสังคม สิ่งเหล่านี้ทำให้คนเราไม่สามารถบรรลุ
ความคาดหวังที่ตั้งเอาไว้ เกิดความทุกข์ทรมานที่จะมีชีวิตอยู่ จึงหาทางออกด้วยการปลิดชีวิต
ตนเอง สาเหตุของการฆ่าตัวตายแบบนี้มีมากในสังคมที่มีความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ
(Affluent Society) คนไม่มีความพอใจจะดิ้นรนแสวงหาสิ่งที่ตนปรารถนาอยู่ตลอดเวลา
จนเกิดความคับแค้นใจ มองชีวิตเป็นสิ่งไร้ค่า และการกระทำอัตวินิบาตกรรมดังกล่าวเรียกว่า
Anomic Suicide

4. อัตวินิบาตกรรมที่มีสาเหตุมาจากการยอมรับโชคชะตา หรือยอมรับว่าทุกสิ่งถูก
กำหนดไว้แล้ว ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ สาเหตุนี้มีชื่อเรียกว่า Fatalistic ซึ่งมีความยึดมั่นอย่าง
รุนแรงกับกฎเกณฑ์ทางสังคม เช่น การฆ่าตัวตายของทาสในสมัยโบราณ อัตวินิบาตกรรมพวกนี้
เรียกว่า Fatalistic Suicide

การประกอบอัตวินิบาตกรรม ถือเป็นสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ จะเห็นได้ว่าการร่วม
มือกันเพื่อจะป้องกันการประกอบอัตวินิบาตกรรมเป็นอย่างมาก เช่นรัฐบาลตระหนักดีว่าปัญหาเหล่านี้
จะส่งผลกระทบต่อประชาชนที่ได้รับแรงกดดัน อาจมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติ (Deviant
Behavior) ซึ่งก็คือการประกอบอัตวินิบาตกรรม จึงได้พยายามวางแผนป้องกัน และพยายาม
ปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศให้ดีขึ้น หรือมีศูนย์ปรึกษาปัญหาทางโทรศัพท์ มีสมาคม

ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยรับฟังและแก้ไข้ปัญหาให้แก่บุคคลที่เผชิญอยู่กับปัญหา หน่วยงานเหล่านี้ ล้วนกำลังช่วยกันป้องกันภาวะอัตวินิบาตกรรมที่จะเกิดขึ้นทั้งโดยตรงหรือโดยอ้อม ขณะเดียวกันก็มีการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้เพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในช่วงพ.ศ. 2520 - 2530 แสดงให้เห็นว่าอัตวินิบาตกรรมเป็นปรากฏการณ์สำคัญอย่างหนึ่งในช่วงเวลาดังกล่าว

อัตราการฆ่าตัวตายและการทำร้ายตนเองของคนไทย

ปีพ.ศ.	รวม	อัตรา	ชาย	อัตรา	หญิง	อัตรา
2515	1634	4.5	908	5.0	326	3.9
2516	1655	4.5	911	4.9	744	3.9
2517	1869	4.8	983	5.1	886	4.5
2518	1907	4.8	989	5.0	918	4.6
2520	2553	5.9	1363	6.3	1190	5.5
2521	2663	6.0	1363	6.1	1305	5.9
2522	3082	6.8	1596	7.0	1486	6.6
2523	3452	7.4	1769	7.6	1683	7.3
2524	3458	7.3	1803	7.6	1655	7.0
2525	3237	6.7	1710	7.0	1527	6.3
2526	3248	6.6	1722	6.9	1526	6.2
2527	3023	6.0	1723	6.8	1300	5.2
2528	3008	5.8	1757	6.8	1251	4.8
2529	2860	5.4	1815	6.9	1045	4.0
2530	3105	5.8	1904	7.1	1201	4.5
2531	3440	6.3	2132	7.8	1308	4.8

(สถิติสาธารณสุข 2531 : 94)

จากสถิติพบว่า อัตราการประกอบอัฐวินิบาตกรรมของคนไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2515 - 2524 (ยกเว้นปีพ.ศ.2516) มีอัตราเพิ่มสูงขึ้นทุก ๆ ปี โดยที่เพศชายจะมีอัตราการประกอบอัฐวินิบาตกรรมสูงกว่าเพศหญิงเสมอ แต่พอหลังจากปี พ.ศ.2525ไปจนถึง พ.ศ.2529 อัตราการประกอบอัฐวินิบาตกรรมกลับลดต่ำลง แต่ก็ยังคงอยู่ในอัตราที่สูงกว่าในอดีตโดยที่อัตราการประกอบอัฐวินิบาตกรรมของเพศชายยังคงสูงกว่าอัตราของเพศหญิงอยู่ หลังจากนั้นในพ.ศ.2530 - 2531 อัตราการประกอบอัฐวินิบาตกรรมกลับเพิ่มสูงขึ้นอีกครั้งหนึ่ง

อัตราตายต่อ ๑๐๐,๐๐๐ ประชากรจากทุกสาเหตุ สาเหตุภายนอกทั้งหมดและอัตราฆ่าตัวตาย

ประเทศไทย

ปีพ.ศ.	รวมทุกสาเหตุ	สาเหตุภายนอกทั้งหมด	ฆ่าตัวตาย
2520	539	57	5.6
2521	519	61	5.5
2522	523	69	6.7
2523	553	71	7.7
2524	494	67	7.1
2525	510	62	6.7
2526	511	59	6.6

(เขาวรัตน์ ชามปรีกษ์ และ ปราโมทย์ ประสาทกุล 2530 : 369)

สถิตินี้เป็นการรวบรวมอัตราการตายของประชากรไทยในระหว่างพ.ศ.2520 - 2526 โดยแสดงการเปรียบเทียบอัตราการตายจากทุกสาเหตุ จากสาเหตุภายนอกซึ่งหมายถึงการไม่เป็นที่โรครตาย และจากการฆ่าตัวตาย พิจารณาจากอัตราของการฆ่าตัวตายจะเห็นได้ว่า จากปีพ.ศ. 2520 อัตราการฆ่าตัวตายเป็น 5.6 ต่อประชากร 100,000 คน และในปีพ.ศ. 2521 กลับลดลงเป็น 5.5 แต่ถึงแม้อัตราจะลดต่ำลง ก็เป็นตัวเลขเพียงเล็กน้อย ยังคงอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกับอัตราเดิมในปี 2520 แต่พอในปีพ.ศ.2522 และ 2523 อัตราการฆ่าตัวตายกลับเพิ่มสูงขึ้น

เป็น 6.7 และ 7.7 ตามลำดับ และหลังจากนั้นเป็นต้นมา อัตราการฆ่าตัวตายก็ลดลงเป็น 7.1, 6.7 และ 6.6 ในปี 2524, 2525 และ 2526 ตามลำดับ ถึงแม้ว่าจะมีอัตราการฆ่าตัวตายที่ลดลง แต่ถ้าพิจารณาจากตัวเลขก็จะเห็นได้ว่ายังอยู่ในระดับสูงกว่าในอดีต

การศึกษาเกี่ยวกับอัตวินิบาตกรรมในประเทศไทยช่วงปีพ.ศ. 2520 - 2530

ในประเทศไทยมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องอัตวินิบาตกรรมเป็นจำนวนมากซึ่งสามารถใช้เป็นดัชนีชี้ให้เห็นว่าสังคมตระหนักถึงปัญหานี้ จึงได้มีการทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยผู้ศึกษาแต่ละคน จะศึกษาเรื่องอัตวินิบาตกรรมแตกต่างกันไปตามความถนัดส่วนตัว เช่น ถ้าแพทย์เป็นผู้ศึกษา ก็จะศึกษาลักษณะระบอบศึกษาในแง่บุคคล เวลา และสถานที่ เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยเสี่ยงและกลุ่มประชากรที่เสี่ยงต่อการประกอบอัตวินิบาตกรรม ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันและลดพฤติกรรมเหล่านั้นลง เพื่อสงวนทรัพยากรบุคคล ไม่ให้ต้องสูญเสียชีวิต ก่อนวัยอันสมควร "ถ้าจิตแพทย์เป็นผู้ศึกษา มักจะเชื่อมโยงโรคทางจิตมาเป็นสาเหตุส่วนใหญ่ ดังนั้นการป้องกันและการรักษาจึงหนักไปทางจิตบำบัด และเน้นหนักไปในทางการใช้ยา ถ้าวิเคราะห์ด้วยนิติเวชแพทย์ มักเป็นแง่ของกฎหมาย" (เกษียร ภัทธานนท์ , วันชัย วงศ์สุวรรณและวันชัย ศรีกา 2527 : 456) ถ้าเป็นนักสังคมวิทยาก็จะเห็นว่าสภาวะเศรษฐกิจ และสังคมเป็นสาเหตุแห่งการประกอบอัตวินิบาตกรรม หรือแม้แต่ในแง่ศาสนาก็มีการศึกษาวิเคราะห์ด้วยเช่นกัน การศึกษาโดยทั่วไปจะศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้ประกอบอัตวินิบาตกรรมและองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1. เพศของผู้ประกอบอัตวินิบาตกรรม
2. วัยของผู้ประกอบอัตวินิบาตกรรม
3. สถานภาพของผู้ประกอบอัตวินิบาตกรรม
4. อาชีพของผู้ประกอบอัตวินิบาตกรรม
5. การศึกษาของผู้ประกอบอัตวินิบาตกรรม
6. โรคทางจิตเวชของผู้ประกอบอัตวินิบาตกรรม
7. วิธีการประกอบอัตวินิบาตกรรม
8. สาเหตุของการประกอบอัตวินิบาตกรรม

9. ประวัติการพยายามกระทำอัตวินิบาตกรรม
10. สถานที่ที่ประกอบอัตวินิบาตกรรม
11. เวลาที่ประกอบอัตวินิบาตกรรม

เป็นต้น

โดยข้อมูลเหล่านี้จะได้จากแหล่งข้อมูล 4 แหล่ง คือ

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เข้ารับการรักษาตามโรงพยาบาลโดยตรง โดยจะมีการกำหนดขอบเขตของเวลาและสถานที่ ผู้ทำการวิจัยแบบนี้มักจะเป็นแพทย์ พยาบาล หรือนักสังคมสงเคราะห์ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับอยู่ในโรงพยาบาลนั้น ๆ ข้อมูลที่ได้จากแหล่งนี้มักจะเป็นการพยายามกระทำอัตวินิบาตกรรม (Attempted Suicide) และเป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ป่วยหลังจากการเข้ารับรักษาตัวในโรงพยาบาล โดยที่คนไข้จะได้รับการตรวจสอบสภาพจิต ชักประวัติ และเข้ารับการทดสอบทางจิตวิทยาอย่างเร็วที่สุด เพื่อให้ระยะเวลาใกล้เคียงที่สุดกับเวลาที่เกิดเหตุ เพื่อข้อมูลที่ได้รับจะได้ถูกต้องที่สุดเช่นกัน
2. มรณบัตร เมื่อมีการตายทุกครั้งจะมีการจดบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตายนั้น 3 กรณี คือ สาเหตุการตาย สถานที่ตาย และการรักษาพยาบาลก่อนตาย โดยที่ทางโรงพยาบาลจะเป็นผู้ออกมรณบัตรซึ่งระบุถึงสาเหตุของการตายให้ ในการศึกษาเรื่องเกี่ยวกับอัตวินิบาตกรรม แหล่งข้อมูลหนึ่งที่ใช้กันมากคือมรณบัตร ข้อมูลที่ได้จะเป็นอัตวินิบาตกรรมแบบ Completed Suicide ข้อมูลที่จะใช้จดบันทึกจะสอบถามจากญาติ คนใกล้ชิดผู้ตาย จดหมายลาตายหรือบางครั้งก็เป็นผลของการรักษาพยาบาลก่อนที่ผู้ตายจะประกอบอัตวินิบาตกรรม ตามความเป็นจริงแล้ว สถิติที่ได้จากมรณบัตรนี้ยังไม่อาจเชื่อถือได้ทั้งหมดนัก เพราะในประเทศไทยยังถือว่าการประกอบอัตวินิบาตกรรมเป็นเรื่องน่าละอาย สมควรจะปกปิด การให้ข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุการตายจึงมีการเบี่ยงเบนเป็นอย่างอื่น เช่น กินยาเกินขนาด เป็นต้น แต่การเก็บข้อมูลจากมรณบัตรก็เป็นแหล่งข้อมูลแหล่งหนึ่งที่ใช้ศึกษากันทั่วไป

สถิติการตายจากมรณบัตรที่นิยมใช้ คือ

1. มรณบัตรของโรงพยาบาลแต่ละแห่งซึ่งจะมีข้อมูลเฉพาะของตนเอง
2. มรณบัตรจากสถิติสาธารณสุข ซึ่งกองสถิติสาธารณสุข สำนักงานสถิติแห่งชาติ

กระทรวงสาธารณสุข จะเป็นผู้เก็บรวบรวมสถิติต่าง ๆ เกี่ยวกับการสาธารณสุขในประเทศไทยแต่ ละปี โดยจะจำแนกสาเหตุการตายตามบัญชีโรคขององค์การอนามัยโลก การประกอบอวัยวะในบาด กรรมเป็นสาเหตุภายนอกซึ่งจำแนกโดยรหัส E 950 - 959 สถิติที่ได้จะเป็นสถิติทั้งประเทศ ที่รวบรวมมาจากสถิติเฉพาะของโรงพยาบาลแต่ละแห่งอีกทีหนึ่ง

3. การสำรวจการตายของประเทศไทยในโครงการ M.M.D. (The Morbidity and Mortality Differential) ของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล โดยความร่วมมือจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ

4. หนังสือพิมพ์รายวัน ตามหน้าหนังสือพิมพ์รายวันจะมีข่าวการประกอบ อวัยวะในบาดกรรมปรากฏให้เห็นอยู่เสมอแทบจะทุกวัน ผู้ศึกษาบางคนอาจจะกำหนดแหล่งข้อมูลว่าได้ มาจากหนังสือพิมพ์รายวันก็ได้ โดยจะมีการกำหนดขอบเขตของวัน และชื่อหนังสือพิมพ์ที่จะใช้ แต่ ข้อมูลนี้จะมี ความเที่ยงตรงน้อยที่สุด

ตัวอย่างของการศึกษาเกี่ยวกับการประกอบอวัยวะในบาดกรรมของคนไทย

จากการศึกษาเอกสารในท้องสมุทโรงพยาบาลศิริราช พบว่า การศึกษาเรื่องอวัยวะใน บาดกรรมที่เก่าที่สุด คือเรื่อง " อวัยวะในบาดกรรมในประเทศไทย " ของ สุพจน์ ฐวิญมิตร ตีพิมพ์ ในวารสารสมาคมจิตแพทย์ ฉบับวันที่ 1 - 14 มกราคม 2500 แต่ไม่พบต้นฉบับ พญ.จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณและพล.ต.ต.วิสุทธิ กิตติวัฒน์ (2529 : 4) ได้กล่าวถึงงานวิจัยชิ้นนี้ว่า

พอ.นพ.สุพจน์ ฐวิญมิตร เป็นผู้ทำการศึกษาเรื่องการฆ่าตัวตาย และรายงานลงใน วารสารการแพทย์เป็นคนแรก โดยศึกษาจากหนังสือพิมพ์รายวัน และข้อมูลผู้ป่วยของ โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยาในปี 2499 พบว่ามีจำนวนผู้ฆ่าตัวตายสำเร็จ 55 ราย เป็นชาย 32 หญิง 23 และผู้พยายามฆ่าตัวตาย 8 รายเป็นชายทั้งหมด อายุส่วนใหญ่ อยู่ระหว่าง 20 - 29 ปี เหตุเกิดในกรุงเทพฯ 43 ราย ต่างจังหวัด 12 ราย สาเหตุส่วนใหญ่มาจากความน้อยใจ และทะเลาะกันระหว่างสามีภรรยา ใช้วิธีแขวนคอ ตายมากที่สุด รองลงมาคือยิงตัวตาย

น.พ.สมพร บุขราทิจ และพ.ญ.ทองพูน วิจารณ์ันต์ (2521 : 158 -168) ศึกษาถึงการฆ่าตัวตายของคนไทยด้วยการเก็บข้อมูลจากมรณบัตร พบว่า มีผู้ฆ่าตัวตายทั้งสิ้น 208 ราย ซึ่งเท่ากับร้อยละ 14 ของการตายทั้งหมด คิดเป็นอัตราฆ่าตัวตาย 15 ต่อประชากรแสนคนต่อปี การประกอบอวัยวะพิการเกิดขึ้นสูงสุดในช่วงอายุ 15 - 25 ปี หญิงฆ่าตัวตายเท่า ๆ กับชาย ชายนิยมใช้วิธีรุนแรงเช่น ยิงตัวตายหรือผูกคอตายมากกว่าหญิง แต่ทั้งชายและหญิงใช้วิธีกินยาตายมากที่สุด และในช่วงเดือนพฤษภาคม กรกฎาคมและธันวาคมมีการประกอบอวัยวะพิการมากที่สุด

ศรี เกศมณี (อ้างถึงใน เรข ประทุมมณี 2523 : 28) ได้ศึกษาจากคนไข้ที่พยายามกระทำอวัยวะพิการจำนวน 40 ราย โดยใช้วิธีสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานของโรงพยาบาล ผลการศึกษาปรากฏว่าสาเหตุที่นำไปสู่การกระทำอวัยวะพิการ คือ เป็นโรคจิต คับแค้นใจในความเป็นอยู่ ผิดหวังในความรัก แก้ปัญหาไม่ตก พ่อแม่หรือเจ้านายดุด่า ชาติที่ฝังปัญหาการเงิน เป็นหนี้ ถูกโกง น้อยใจในความต่ำต้อยของตัวเอง น้อยใจสามี หรือภรรยา พ่อแม่ทะเลาะกัน และพบว่าเพศหญิงพยายามกระทำอวัยวะพิการมากในช่วงอายุ 16 - 20 ปี ส่วนชายพบมากในช่วงอายุ 21 - 25 ปี ผู้พยายามกระทำอวัยวะพิการส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาระดับประถม สถานภาพการสมรสเป็นโสด อาชีพรับจ้าง และชายใช้วิธีการประกอบอวัยวะพิการรุนแรงกว่าหญิงซึ่งมักจะเลือกใช้ยานอนหลับ

เกษียร กังคานนท์ , วันชัย วงศ์สุวรรณ และวันชัย ศรีทา (2527 : 455) ได้ทำการศึกษาผู้ป่วยที่ประกอบอวัยวะพิการซึ่งเข้ารับการรักษาที่หน่วยอุบัติเหตุ ภาควิชาศัลยศาสตร์ โรงพยาบาลศิริราช ในช่วงระหว่างวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2515 ถึงวันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2524 จำนวน 47 ราย พบว่าจำนวนผู้ที่การประกอบอวัยวะพิการต่อผู้ป่วยทั้งหมดที่บาดเจ็บและเข้าทำการรักษาที่หน่วยอุบัติเหตุ คิดเป็นร้อยละ 0.58 เป็นชาย 29 ราย เป็นหญิง 18 รายคิดเป็นอัตราส่วน 1.6 ต่อ 1 ผู้ป่วยที่มารับการรักษาเสียชีวิต 8 ราย ช่วงอายุที่พบว่าประกอบอวัยวะพิการมากที่สุดคือ 16 - 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 51 ของผู้ป่วยทั้งหมด อายุต่ำสุดที่พบว่ามี การประกอบอวัยวะพิการคือ 7 ปี ส่วนอายุสูงสุดคือ 71 ปี อาชีพของผู้ป่วยจะเป็นผู้รับจ้างมากที่สุดคือร้อยละ 34 นักเรียนนักศึกษาร้อยละ 19 ผู้ป่วยที่ประกอบอวัยวะพิการนี้ร้อยละ 25 เคยพยายามกระทำอวัยวะพิการมาก่อน มีผู้ป่วย 9 รายที่จิตแพทย์วินิจฉัยว่ามีสาเหตุจากโรคจิตหรือมีความผิดปกติทางจิต นอกจากนี้จะมีปัญหาที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคมซึ่งผู้ป่วยส่วนใหญ่ยอมรับ

ว่าถ้าปัญหาเศรษฐกิจหรือสังคมที่ตนเองเผชิญอยู่นั้นได้รับการคลี่คลาย ก็จะไม่คิดฆ่าตัวตายอีก

สุวิทนา อารีพรศ (2530 : 23 - 24) ศึกษาถึงอัตวินิบาตกรรมในคนไทย 40 คน ที่เข้ารับการรักษาวัดที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์และโรงพยาบาลตำรวจ พบว่า ปัจจัยที่มีความเสี่ยงสูงต่อการพยายามกระทำอัตวินิบาตกรรมคือ เพศหญิง อายุน้อย การศึกษาสูง และระดับเศรษฐกิจสูง คนโสด หม้าย แยก หรือหย่าร้าง และคนที่ใช้ชีวิตอยู่อย่างลำบาก ๆ มีอัตราเสี่ยงสูงกว่าคนที่ใช้ชีวิตสมรสที่ราบรื่น การกินยาหรือสารพิษเป็นวิธีที่นิยมที่สุด วิธีรุนแรงอื่น ๆ เช่น การแทงตัวเอง การยิงตัวเอง การกระโดดน้ำ การกระโดดจากที่สูง หรือแขวนคอ พบในคนไข้แต่ละเพศจำนวนพอ ๆ กัน มากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้พยายามกระทำอัตวินิบาตกรรมจะไม่มีอาการเตือนล่วงหน้า ปัญหาส่วนใหญ่ที่ทำให้คนไข้ลงมือกระทำพฤติกรรมนี้ ได้แก่ ปัญหาในบ้าน ปัญหาสมรส ปัญหาเศรษฐกิจ และปัญหาอื่น ๆ ซึ่งเป็นปัญหาธรรมดา ๆ สำหรับมนุษย์ ซึ่งจะมีวิธีแก้หลายวิธี แต่คนพวกนี้เลือกใช้วิธีทำลายตนเองเพื่อแก้ปัญหาซึ่งเป็นวิธีที่คนส่วนใหญ่ไม่นิยมทำ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเชื่อว่าปัญหาต่าง ๆ ไม่ใช่เป็นปัจจัยสำคัญของการพยายามการประกอบอัตวินิบาตกรรม เป็นแต่เพียงปัจจัยกระตุ้น คนไข้ทุกคนจะมีบุคลิกภาพที่ผิดปกติอันเนื่องมาจากสภาพครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็ก พันธุกรรม รวมทั้งการเจ็บป่วยทางจิตมาก่อนหรือขณะพยายามกระทำอัตวินิบาตกรรม ผู้วิจัยคิดว่าปัจจัยนี้ น่าจะเป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้คนไข้เลือกวิธีทำลายตนเองเป็นวิธีแก้ไขปัญหาที่ตนเองกำลังเผชิญอยู่

พ.ญ. เชาวรัตน์ ชามปรปักษ์ และดร. ปราโมทย์ ประสาทกุล (2530 : 379 - 380) ได้ศึกษาถึงอัตวินิบาตกรรมของคนไทยเสนอในที่ประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติเมื่อพ.ศ. 2530 ว่า เมื่อมองภาพรวมทั้งโลกโดยในแต่ละประเทศเป็นหน่วยวิเคราะห์แล้ว พบว่าประเทศที่พัฒนาแล้วมีอัตราการฆ่าตัวตายสูงกว่าประเทศที่กำลังพัฒนาหรือยังไม่ได้พัฒนาเลย ทำให้ดูเหมือนว่าอัตราการฆ่าตัวตายน่าจะมีส่วนสัมพันธ์กับการพัฒนาชุมชนหรือประเทศ ทั้งนี้อาจใช้ทฤษฎีสังคมวิทยาเกี่ยวกับการปรับตัวเข้ากับสังคมสิ่งแวดล้อมอธิบายได้ว่า ในประเทศที่กำลังพัฒนาโดยเฉพาะในชุมชนเมือง การปรับตัวต่อสภาพสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง พร้อมกับการขาดระเบียบวินัย ชาติที่พึงทางใจ ความเป็นอยู่ของครอบครัวที่บุคคลนั้นเติบโตขึ้นมา สภาพทางเศรษฐกิจ ความเชื่อ ศาสนา ประเพณี จะมีผลกระทบต่อผู้อยู่ในสังคมนั้น ในสภาพของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงมากมาย โดยเฉพาะด้านวัตถุ มีผลทำให้คนต้องต่อสู้ดิ้นรน แก่งแย่ง แข่งขัน เพื่อความอยู่รอดของตนและครอบครัว บ้านเมืองยังมีความเจริญมากขึ้นเท่าใด คนในสังคมจะมีโอกาสป่วยด้วยโรคจิตและโรค

ประสาธมากชั้นเท่านั้นและก็จะยังมีโอกาสการประกอบอัตวินิบาตกรรมมากที่สุดด้วย (ผลงานการศึกษาเรื่องอัตวินิบาตกรรม ซึ่งยังมีอีกเป็นจำนวนมาก ดูได้จากภาคผนวก)

จากตัวอย่างของการศึกษาเกี่ยวกับอัตวินิบาตกรรมในประเทศไทยนี้ พบข้อสังเกตประการหนึ่งคือ ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมเป็นปัจจัยสำคัญ หรือปัจจัยกระตุ้นให้บุคคลประกอบอัตวินิบาตกรรม ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า สภาวะทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องอย่างแยกไม่ออกกับสภาพและปัญหาของสังคม และอาจใช้เป็นองค์ประกอบสำคัญในการอธิบายปรากฏการณ์การประกอบอัตวินิบาตกรรม หรือการพยายามกระทำอัตวินิบาตกรรมของคนในสังคมได้ ดังนั้นการศึกษาอัตวินิบาตกรรมในช่วงปีพ.ศ. 2520 - 2530 นั้น จึงควรวิเคราะห์สภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยในช่วงระยะเวลาดังกล่าวประกอบไปด้วย

สังคมไทยปัจจุบัน มักจะถูกกล่าวอ้างอยู่เสมอว่าเต็มไปด้วย " ปัญหาสังคม " ซึ่งหมายถึงภาวะหรือสถานการณ์ที่มีผลกระทบกระเทือนไปถึงผู้คนจำนวนหนึ่งซึ่งมีจำนวนมากพอสมควร ภาวะหรือสถานการณ์เช่นนั้นผู้คนเหล่านั้นไม่พึงประสงค์ - หรือเห็นว่าจะปล่อยให้เป็นไปอย่างนั้นต่อไปไม่ได้ คิดกันว่าจะต้องหาทางปรับปรุงแก้ไขเสียใหม่ ด้วยการร่วมมือกันหลายฝ่าย (ประสาธหลักศิลา 2508 : 2)

Horton and Leslie กล่าวว่า " ปัญหาสังคมหมายถึงภาวะที่มีผลกระทบกระเทือนต่อบุคคลที่มีจำนวนมากพอ และภาวะดังกล่าวไม่เป็นที่พึงปรารถนาของสังคม ควรมีการกระทำร่วมบางอย่างเพื่อแก้ไขสภาวะที่เกิดขึ้น (อ้างถึงใน ณะอบ นະมาตร์ 2524 : 158)

สำหรับ Weinburg ได้แบ่งปัญหาสังคมออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ 2 ประเภท คือ

1. ปัญหาสังคมที่สืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี อันมีผลทำให้เมืองเล็กขยายตัวออกไป เกิดปัญหาที่มีผลกระทบต่อคนในสังคม ปัญหาสังคมประเภทนี้ก็เช่น ปัญหาการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของประชากร ปัญหาการวางผังเมือง ปัญหาการคมนาคม และการจราจร เป็นต้น

2. ปัญหาที่สืบเนื่องมาจากพฤติกรรมเบี่ยงเบนและการเสีระบบทางสังคม เช่นปัญหาการหย่าร้าง ปัญหาโสเภณี ปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น (เรื่องเดิม : 160 - 161)

ชวอน พลตรี (2530 : 112 - 114) กล่าวว่าปัญหาสังคมมีสาเหตุสำคัญ 2 สาเหตุ

คือ

ก. สาเหตุจากตัวบุคคล ได้แก่ความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และจิตใจ
ของบุคคลในสังคมซึ่งเกินพอดี

ข. สาเหตุจากสังคม ได้แก่ความบกพร่องในระบบสังคม อันประกอบด้วยสถาบันทาง
สังคมต่าง ๆ คือ

1. สถาบันครอบครัว
2. สถาบันการศึกษา
3. สถาบันการเมืองการปกครอง
4. สถาบันทางศาสนา
5. สถาบันทางเศรษฐกิจ
6. สื่อมวลชน

จากคำนิยามข้างต้นอาจสรุปได้ว่าอัตวินิบาตกรรมจัดเป็นปัญหาสังคมประเภทหนึ่งเพราะ
เป็นภาวะหรือสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อคนไปจนถึงผู้คนจำนวนหนึ่งคือ ตัวผู้ประกอบอัตวินิบาต
กรรมเอง ครอบครัว หรือแม้แต่ประเทศชาติ เพราะการที่บุคคลประกอบอัตวินิบาตกรรม หมายถึง
การที่ประเทศชาติต้องขาดกำลังในการพัฒนาประเทศ องค์การอนามัยโลกกำหนดว่า " อัตรการ
ฆ่าตัวตายเป็นดัชนีหนึ่งที่ใช้ชี้ภาวะสุขภาพจิตของชุมชน ชุมชนใดมีอัตรการฆ่าตัวตายเป็นสูงน่าจะมี
ปัญหาสุขภาพจิตมากกว่าชุมชนที่มีการฆ่าตัวตายน้อย " (เขาวรัตน์ ชามปรบั กษ์ และ ปราโมทย์
ประสาทกุล 2530 : 156)

สภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยช่วงปี พ.ศ. 2520 - 2530

เศรษฐกิจเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาวะทางการเงิน สภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศ
จึงเกี่ยวข้องอย่างมากกับความมั่นคง และความมั่นคงของประเทศ ประเทศไทยตระหนักดีถึงความ
สำคัญนี้ จึงได้เริ่มมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมมานานแล้ว โดยเกิดจากความคิดในสมัยจอมพล
สฤษดิ์ ธนะรัชต์ แผนดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อวางกรอบนโยบายในการพัฒนาประเทศเพื่อที่จะได้

ก้าวหน้าไปอย่างถูกต้อง มั่นคง ทั้งยังทำให้มีการเตรียมการที่ดีในการเผชิญปัญหาที่จะเกิดขึ้น และสามารถใช้ออกโอกาสในการพัฒนาที่เปิดอยู่ให้เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ โดยเริ่มมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับแรกเมื่อปี พ.ศ. 2504 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแต่ละแผนจะมีระยะเวลาแผนละ 5 ปี

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 และ 2 (พ.ศ. 2504-2514) กำหนดแนวทางหลักในการพัฒนาประเทศเน้นเฉพาะด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก โดยเฉพาะการลงทุนในสิ่งก่อสร้างพื้นฐานและการกระจายการพัฒนาให้บังเกิดผลไปทั่วประเทศ แต่ปรากฏว่าผู้ที่ได้รับผลประโยชน์เป็นประชาชนเพียงบางส่วน ทำให้เกิดช่องว่างของรายได้ในหมู่ประชากร อย่างไรก็ตามสภาวะเศรษฐกิจของประเทศในขณะนั้นดีขึ้น ค่าเงินบาทมีเสถียรภาพ แม้ว่าจะขาดดุลการค้าแต่มูลค่าสินค้าเข้าสินค้าออกได้ขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว

ปีพ.ศ. 2514 เกิดภาวะผันผวนของระบบการเงินโลก ส่งผลให้ประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 3 เกิดปัญหาเงินเฟ้อสูงส่งสุดอย่างไม่เคยเป็นมาก่อนราคาน้ำมันดิบตัวสูงขึ้น การลงทุนเริ่มซบเซา เกิดปัญหาการว่างงาน

ช่วงต้น ๆ ของศตวรรษที่ 20 การเมืองการปกครองของประเทศไทยยังไม่เข้ารูปเข้ารอยมากนัก มีคณะรัฐบาลหลาย ๆ คณะผลัดกันเข้ามาบริหารประเทศ รัฐบาลชุดบริหารประเทศระหว่างวันที่ 8 ตุลาคม 2519 - 20 ตุลาคม 2520 ได้รับการขนานนามว่าเป็นรัฐบาลเผด็จการ เพราะมีการวางนโยบาย และออกคำสั่งให้ปฏิบัติตามแนวทางที่รัฐบาลวางไว้เท่านั้น " นโยบายเด่นชัดของรัฐบาลนี้คือการปราบยาเสพติดและปราบคอมมิวนิสต์ ซึ่งประการหลังนี้รัฐบาลได้กระทำอย่างรุนแรง " (อุดม รุ่งเรืองศรี 2522 : 153) มีการทุ่มเททั้งกำลังคนและงบประมาณอย่างมากมาย แต่ดูเหมือนว่าจะไม่ประสบผลสำเร็จ เหตุการณ์กระทบกระทั่งกันบริเวณชายแดนเขมรหรือลาวมีเป็นครั้งคราวและทวีความรุนแรงมากขึ้น กลุ่มโอเปคได้ประกาศขึ้นราคาน้ำมัน

โดยเพิ่มจาก 12.28 เหรียญสหรัฐต่อบาเรล ในปีพ.ศ. 2519 เป็น 34.00 เหรียญสหรัฐต่อบาเรลในปีพ.ศ. 2524 จึงทำให้รัฐต้องใช้รายได้จากการส่งออกไปซื้อน้ำมัน อันเป็นผลให้ขาดดุลการค้าเฉลี่ยต่อปี 45,000 ล้านบาท จากเดิมเฉลี่ย 13,000 ล้านบาทต่อปี ในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๓ (สำนักงานพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2528 : 257)

โดยเหตุที่ประเทศไทยใช้น้ำมันเป็นวัสดุพลังงานถึงร้อยละ 80 และน้ำมันเกือบทั้งหมดต้องสั่งจากต่างประเทศ จึงส่งผลโดยตรงให้ " ระดับราคาสินค้าทั่วไปโดยเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้น ร้อยละ 11.7 ต่อปี สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ร้อยละ 6 ต่อปี ทำให้ประชาชนที่มีรายได้น้อยประจำ และคนยากจนตกอยู่ในฐานะชักหน้าไม่ถึงหลัง เพราะรายได้เพิ่มขึ้นไม่ทันกับค่าครองชีพที่สูงขึ้น " (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2528 : 257) มีผลให้การลงทุนชะงักลง เศรษฐกิจหดตัว ภาวะการจ้างงานลดลง สินค้าที่จำเป็นต่อการดำรงชีพขยับตัวสูงขึ้น และมีการกักตุนสินค้าเพื่อเก็งกำไร โดยที่รัฐบาลไม่สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ได้ จึงส่งผลให้เกิดการปฏิวัติขึ้นอีกครั้งหนึ่ง 11 พฤศจิกายน 2520 มีรัฐบาลคณะใหม่ ยุคนี้เป็นยุคที่มีเสรีภาพมากกว่ายุคก่อน สื่อมวลชนและประชาชนมีสิทธิเสรีภาพมากขึ้นกว่าเดิม แต่เศรษฐกิจของประเทศยังซบเซาอยู่เช่นเดิม นอกจากนี้ยังมีปัญหาทางเศรษฐกิจที่ไม่ได้รับการแก้ไขอย่างถูกวิธี เช่นภาวะเงินเฟ้อ ปัญหาสินค้าแพง ปัญหาขาดดุลการค้า ปัญหาแรงงาน ปัญหาชายแดนไทย - กัมพูชาและลาว และการก่อการร้ายของคอมมิวนิสต์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ปีพ.ศ. 2522 เกิดภาวะฝนแล้งส่งผลกระทบต่อการเพาะปลูกในพื้นที่หลาย ๆ แห่ง น้ำตามเขื่อนแห้งจึงเกิด " โครงการสร้างงานในชนบท " ที่เน้นการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อให้ประชาชนที่ว่างงานเนื่องจากฝนแล้งมีงานทำ รัฐบาลประกาศว่าเพื่อสกัดการอพยพเข้าทำงานทำในเมือง

ปีพ.ศ. 2523 เกิดน้ำท่วมใหญ่เนื่องจากพายุดีเปรสชัน ในช่วงระยะเวลานั้น ความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตร ซึ่งเป็นสินค้าออกที่สำคัญของประเทศก็อ่อนกำลังลง เนื่องจากประสบภัยธรรมชาติ เช่นฝนแล้ง น้ำท่วมหลายครั้ง และมีปัญหาจากข้อจำกัดในการขยายพื้นที่เพาะปลูก รวมตลอดทั้งความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้การขยายตัวของสินค้าส่งออกลดลง

ในปีพ.ศ. 2523 - 2524 มีการลงทุนภาครัฐบาลหลายโครงการ เช่น การลงทุนของ การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยในการนำแก๊สธรรมชาติที่บริเวณอ่าวไทยมาใช้ โครงการสร้างงานในชนบท (กสช) ฯลฯ ทำให้รายจ่ายเพื่อการลงทุนของรัฐบาลขยายตัวสูงขึ้นถึงร้อยละ 24.8 ต่อปีจากเดิมที่กำหนดไว้ในแผนเพียงร้อยละ 14.6 ต่อปี สถานการณ์ทางการเงินของประเทศจึง

ค่อนข้างจะผิดเคือง " ในด้านการกระจายรายได้และบริการสังคม ยังไม่อาจกระจายได้เพียงพอ และทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประชากรในเขตชนบทล้าหลัง ประชากรเหล่านี้มีปัญหาความอดอยาก ขาดแคลนบริการพื้นฐานในการดำรงชีวิตและมีโรคภัยไข้เจ็บ " (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2528 : 257 - 258)

12 มีนาคม 2523 มีคณะรัฐบาลชุดใหม่ 14 มีนาคม 2523 รัฐบาลใหม่ประกาศลดราคาน้ำมันลง แต่เป็นการลดราคาน้ำมันลงเพียง 3 ชนิดจากที่เดิมขึ้นไป 8 ชนิด จึงไม่ได้ช่วยให้ภาวะการลงทุนในประเทศดีขึ้นแต่อย่างใด รัฐบาลประสบปัญหาเงินทุนสำรองในประเทศลดลงเหลืออยู่ไม่ถึง 20 % ของจำนวนที่ควรจะมี ปัญหานี้ทำให้รัฐบาล " มีความร้อนรนถึงกับประกาศลดค่าเงินบาทลง 8.7 % ทั้งนี้เพื่อหวังจะดึงเงินดอลลาร์สหรัฐเข้าสู่ประเทศไทย จากการสั่งซื้อสินค้าในปริมาณมากขึ้น และปริมาณนักท่องเที่ยวที่เข้าสู่ประเทศไทยมากขึ้นด้วย " (กองบรรณาธิการหนังสือสยามใหม่ 2524 : 17) การประกาศลดค่าเงินบาทนี้กระทำถึง 2 ครั้ง คือในวันที่ 12 พฤษภาคม 2524 และในอีก 2 เดือนต่อมา 15 กรกฎาคม 2524 การประกาศลดค่าเงินบาทในครั้งนี้กลับทำให้ภาวะขาดดุลการค้าประเทศไทยทรุดหนักลง " หนังสือพิมพ์เอเซียวอลล์สตรีทเจอร์นัล แห่งฮ่องกง ฉบับประจำวันที่ 10 เมษายน 2524 รายงานว่า บริษัทฟรอสต์ แอนด์ ซิลลิแวน ได้ระบุว่าในจำนวนประเทศที่มีความเสี่ยงทางการเมืองสูง 10 อันดับแรกนั้น ปรากฏว่าประเทศไทยตกอยู่ในอันดับที่ 8 " (เศรษฐกิจปริทัศน์ 2524 : 37) ทำให้นักลงทุนจากต่างประเทศไม่กล้าเสี่ยงเข้ามาลงทุนในประเทศไทย การลงทุนในวงการอุตสาหกรรมในประเทศก็ชะงักตัว อัตราการว่างงานสูงขึ้นในขณะที่ราคาสินค้ากลับไม่การลดราคาลงแต่อย่างใด เกิดเป็นแรงกดดันต่อประชาชนผู้มีรายได้น้อย

สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สรุปประเด็นปัญหาหลักของประเทศไทยในช่วงระยะเวลา 20 ปี ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 1 - 4 (พ.ศ. 2504 - 2524) ดังนี้

1. ปัญหาด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจและฐานะทางการเงินของประเทศ อยู่ในภาวะที่เสื่อมโทรม เพราะประเทศได้ใช้จ่ายเกินตัว ทั้งในระดับระหว่างประเทศ ระดับรัฐบาล และประชาชน

2. ปัญหาความเลื่อมโทรมของฐานทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดทั้งภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจาก ลักษณะการขยายตัวอย่างรวดเร็วของระบบเศรษฐกิจไทยที่ผ่านมา

3. ปัญหาสังคมซึ่งไม่ปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากลักษณะการขยายตัวอย่างรวดเร็วทางเศรษฐกิจ และด้านวัตถุในระยะที่ผ่านมา จึงทำให้เกิดปัญหาด้านวัฒนธรรม ค่านิยม สุขภาพจิต ปัญหยาเสพติด ตลอดจนความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

4. ปัญหาความยากจนในชนบทล้าหลัง ทั้งนี้เนื่องมาจากผลประโยชน์จากการพัฒนาของรัฐตกอยู่กับประชาชนในเขตเมืองและภาคกลางเป็นส่วนใหญ่ ส่วนบรรดาชาวชนบทที่อยู่ห่างไกลแทบจะไม่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเลย (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2530 : 17 - 18)

ดังนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) จึงมีการกำหนดแนวทางใหม่ในการพัฒนา โดยได้เน้นการปรับโครงสร้าง และเพิ่มประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจมากกว่าที่จะมุ่งขยายอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจส่วนรวมแต่อย่างเดียว ช่วยเร่งฟื้นฟูฐานะทางเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ โดยการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางด้านเกษตรและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้ได้รับผลตอบแทนสูงขึ้น ดำเนินการปรับโครงสร้างด้านอุตสาหกรรมโดยมุ่งลดการพึ่งพาวัตถุดิบจากต่างประเทศ ส่งเสริมการส่งออก และกระจายอุตสาหกรรมไปสู่ส่วนภูมิภาค นอกจากนี้ยังมีเป้าหมายปรับโครงสร้างการผลิตและการใช้พลังงานในประเทศเพื่อลดการนำเข้าพลังงานเชื้อเพลิง

เศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงนี้ ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ของตลาดโลก รัฐบาลพยายามหามาตรการต่าง ๆ เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ เช่น การปรับปรุงโครงสร้างและอัตราภาษี การปรับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา โดยเน้นการเพิ่มค่าเงินบาทซึ่งมีผลทำให้เกิดการชะลอตัวทางด้านเศรษฐกิจ ราคาสินค้าทางการเกษตรในตลาดโลกตกต่ำลงซึ่งส่งผลเป็นอย่างมากต่อประเทศไทย ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่มาจากการส่งออกผลิตผลทางการเกษตร ยิ่งไปกว่านั้น ยังถูกมาตรการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ

ทำให้เกิดภาวะการขาดดุลการค้า แต่ในช่วงปลายแผน มีการรณรงค์ปรับระบบการส่งออก กลุ่มโอเปคประกาศลดราคาน้ำมัน มีการนำเอาพลังงานจากแหล่งภายในประเทศออกมาใช้ ธุรกิจการท่องเที่ยวเฟื่องฟูเป็นอย่างมาก เหล่านี้ล้วนเป็นองค์ประกอบที่ทำให้เศรษฐกิจกระเตื้องขึ้น

แม้ว่าโครงสร้างทางเศรษฐกิจจะพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปแต่ก็ไม่เป็นไปอย่างสอดคล้องกับสภาพโครงสร้างทางสังคมนี้ รายงานผลการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) สรุปไว้ว่า

เพราะประชากรส่วนใหญ่ อาศัยอยู่ในส่วนภูมิภาคและชนบท ในขณะที่กิจกรรมด้านเศรษฐกิจใหม่ ๆ และฐานอุตสาหกรรมได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว ในเขตเมืองและกรุงเทพมหานคร ฉะนั้นผลของการพัฒนาเศรษฐกิจจึงไม่ได้กระจายออกไปสู่คนส่วนใหญ่เท่าที่ควร ประชาชนจำนวนมากยังไม่มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างที่คาดหวังไว้ มีการได้เปรียบเสียเปรียบทางฐานะเศรษฐกิจและสังคมมากยิ่งขึ้น ประกอบกับระบบการผลิตของภาคเกษตรในชนบทก็ได้เปลี่ยนแปลงไปจากการผลิตเพียงพออยู่พอกิน มาเป็นการผลิตเพื่อการค้าและรายได้ (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2530 : 147)

ในช่วงระหว่างปีพ.ศ. 2521 - 2530 จำนวนผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยมา อันเป็นผลมาจากอัตราการเกิดที่อยู่ในระดับสูงในช่วงก่อนที่จะมีนโยบายควบคุมประชากรในปีพ.ศ. 2517 เด็กเหล่านั้นได้เจริญเติบโตเข้าสู่วัยแรงงานในเวลาต่อมา ดังจะเห็นได้ว่ากำลังแรงงานปี 2521 มีประมาณ 21.9 ล้านคนและเพิ่มขึ้นปีละประมาณ 1 ล้านคน จนเป็นประมาณ 30.4 ล้านคนในปี 2530 ดังนั้นจำนวนผู้มีงานทำเพิ่มขึ้นในอัตราที่ต่ำกว่าการเพิ่มขึ้นของผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน จึงมีผลให้อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นตลอดมา กล่าวคือ อัตราการว่างงานได้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.72 ในปี 2521 เป็นร้อยละ 1.23 ในปี 2525 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 5.86 ในปี 2530 ทั้งนี้จำนวนผู้ว่างงานได้เพิ่มขึ้นจากจำนวน 156,800 คนในปี 2521 เป็น 1,721,600 คนในปี 2530 หรือเพิ่มขึ้นกว่า 11 เท่าตัว ในขณะที่เดียวกันอัตราประชากรก็ไม่ได้สัดส่วนกับโครงสร้างทางเศรษฐกิจด้วย จึงก่อให้เกิดปัญหาการย้ายถิ่น อพยพเข้าเมืองใหญ่หรือ

กรุงเทพมหานคร สร้างความแออัด ขาดแคลนที่อยู่อาศัย การไร้งานทำ และนอกจากนั้นยังมีผลให้เกิดปัญหาสังคมต่าง ๆ ตามมาอีกด้วย

สรุปสภาพเศรษฐกิจและสังคมช่วงปี.ศ. 2520 เป็นต้นมานั้น เป็นช่วงที่เศรษฐกิจกำลังพัฒนา รัฐบาลมีนโยบายที่จะพัฒนาประเทศจากประเทศที่มีเศรษฐกิจอยู่ในระบบเกษตรกรรม มีรายได้หลักจากการจำหน่ายและส่งออกผลิตผลทางการเกษตร ไปสู่การเป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจในระบบอุตสาหกรรม ทั้งนี้โดยมีจุดประสงค์ที่จะให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น กัดเกี่ยวข้องกับมาตรฐานของประเทศอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศในซีกโลกตะวันตก มีผลให้แนวความคิดและแนวทางในการดำเนินชีวิตของคนไทยเปลี่ยนแปลงไปมาก ประกอบกับระบอบการปกครอง ซึ่งพยายามเน้นเรื่องประชาธิปไตยซึ่งสนับสนุนคุณค่า ผู้คนเริ่มตระหนักในสิทธิ เสรีภาพ และความเท่าเทียมกันของบุคคล เชื่อมมั่นในความสามารถของตน จึงก่อให้เกิดการแข่งขันเพื่อความก้าวหน้าในชีวิต ซึ่งมักจะวัดกันจากรายได้ ผู้คนจึงหันไปสนใจ ทำทุกอย่างเพื่อจะได้มาซึ่งเงิน วัตถุ และความมั่งคั่งส่วนบุคคล อันจะส่งผลทำให้เกิดความมั่นคงในชีวิต โดยไม่สนใจว่าจะใช้วิธีการใด ถูกหรือผิด ทำให้ผู้นอกระทบกระเทือนหรือได้รับความเดือดร้อนหรือไม่

สถาบันทางสังคมต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ ครอบครัว การศึกษา การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจและการศาสนาในปัจจุบัน ไม่ได้ปฏิบัติภาระหน้าที่ของตนตามบทบาทที่แท้จริง การควบคุมทางสังคมเป็นไปอย่างไม่เข้มงวด ไม่กระตุ้นให้คนปฏิบัติตามระเบียบของสังคม ไม่ให้รางวัลเด่นชัดแก่ผู้ปฏิบัติชอบ และไม่ลงโทษจริงจังแก่ผู้ฝ่าฝืน เมื่อประสบกับสถานการณ์ของโลกภายนอกที่เปลี่ยนแปลงไป สถาบันเหล่านี้ก็ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างเหมาะสม สถาบันทางสังคมต่าง ๆ ไม่ได้สร้างรากฐานของค่านิยมที่ลึกซึ้งให้แก่มวลสมาชิก ในสังคมไทยจึงมีลักษณะที่ผิดแปลกแตกต่างจากสมัยก่อนกล่าวคือ มีจิตใจสับสน ขาดค่านิยมต่าง ๆ ที่คนดีพึงมี เช่น ขาดความเมตตากรุณา สังคมไทยในปัจจุบันไม่สนใจจะกระทำความดี สังคมไทยจึงเต็มไปด้วยปัญหาต่าง ๆ ที่ต้องเร่งรีบแก้ไข (ชวอน พลตรี 2530 : 111 - 112)

ปัญหาสังคมที่สำคัญปัญหาหนึ่งที่สมควรเร่งรีบแก้ไขคือปัญหาอุบัติเหตุกรรม ตามธรรมชาตินั้น มนุษย์จะแสวงหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อความสุขในการดำรงชีวิต เทคโนโลยีทางการแพทย์ก็ได้รับการพัฒนาค้นคว้าวิจัย เพื่อที่มนุษย์จะได้มีชีวิตที่ยืนยาวที่สุด แต่อุบัติเหตุกรรมก็เป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กับความพยายามเหล่านั้น ขบวนการประกอบอุบัติเหตุกรรมในสังคมไทยปัจจุบันยังปรากฏตามสื่อมวลชนทุกแขนงอย่างสม่ำเสมอ การที่ประเทศชาติต้องสูญเสียประชากรไปด้วยเหตุนี้ นับได้ว่าน่าเสียดายเป็นอย่างยิ่ง เพราะนับเป็นการสูญเสียที่เปล่าประโยชน์โดยแท้

ความสูญเสียที่เกิดจากการประกอบอุบัติเหตุกรรม

1. ความสูญเสียต่อครอบครัว ถ้าผู้ประกอบอุบัติเหตุกรรมเป็นหัวหน้าครอบครัวย่อมทำให้สภาพของครอบครัวเสื่อมโทรมลงแน่นอน อย่างน้อยที่สุดก็เป็นชั่วระยะเวลาหนึ่ง หรือแม้ว่าจะจะเป็นเพียงแค่สมาชิกคนหนึ่งในครอบครัว การประกอบอุบัติเหตุกรรมก็จะมีผลอย่างยิ่งต่อสุขภาพจิตของสมาชิกคนอื่น ๆ เพราะการประกอบอุบัติเหตุกรรมบางครั้งก็เป็นพฤติกรรมเลียนแบบ
2. ความสูญเสียต่อส่วนรวม เพราะการประกอบอุบัติเหตุกรรมเป็นการตายไปก่อนวัยอันสมควรของบุคคลซึ่งจะมีประโยชน์ต่อสังคมได้ในอนาคต ผู้พยายามกระทำอุบัติเหตุกรรมที่กระทำการไม่สำเร็จต้องเข้ารับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาล ทำให้โรงพยาบาลจะต้องเสียทั้งเวลา บุคลากร และงบประมาณ มากุมเหตุให้เรื่องที่ไม่สมควรจะเกิดขึ้นเช่นนี้ เป็นต้น

เมื่อในสภาพสังคมมีปรากฏการณ์การประกอบอุบัติเหตุกรรมปรากฏอยู่ และมีการให้ความสนใจศึกษาค้นคว้าในหลาย ๆ ด้าน ในนวนิยายยุคปัจจุบันซึ่งได้พัฒนาเข้าสู่ยุคนวนิยายเชิงปัญหาที่สะท้อน หรือได้รับผลกระทบมาจากสังคม จึงปรากฏภาพ และปัญหาที่ก่อให้เกิดการประกอบอุบัติเหตุกรรมอยู่ในนวนิยายจำนวนหนึ่ง